

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 14.3.2023
COM(2023) 148 final

2023/0077 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad

(Text av betydelse för EES)

{SWD(2023) 58 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

1.1. Bakgrund

Energipriserna ökade betydligt under 2021 och 2022. Detta berodde på minskad gasförsörjning, särskilt efter inledningen av Rysslands krig mot Ukraina och till följd av användningen av energi och energiförsörjning som vapen, samt på inhemska brister i vattenkraft och kärnkraft. Prisökningarna berodde också på ökad efterfrågan på energi i takt med att den globala ekonomin tog fart efter covid-19-pandemin. Dessa prisökningar blev snabbt kännbara för hushåll, industri och företag i hela EU och regeringarna vidtog omedelbart åtgärder för att mildra dem. På EU-nivå tillhandahöll EU snabbt en verktygslåda för energipriser¹ med åtgärder för att ta itu med höga priser, särskilt för de mest utsatta konsumenterna (inbegripet inkomststöd, skattelättnader, gasbesparingar och lagringsåtgärder), samt REPowerEU-planen² med ytterligare åtgärder och finansiering för att öka energieffektivitet och förnybar energi i syfte att minska beroendet av ryska fossila bränslen. Detta följdes av att det skapades en tidsbestämd statlig stödordning³ i syfte att möjliggöra vissa åtgärder för att minska inverkan av höga priser, ett starkt system för gaslagring⁴, effektiva åtgärder för att minska efterfrågan på gas⁵ och el⁶, snabbare tillståndsförfaranden för förnybar energi⁷ samt prisbegränsningssystem för att undvika exceptionella vinster inom både gas- och elmarknaderna⁸.

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Ta itu med stigande energipriser: en verktygslåda för åtgärder och stöd*, COM(2021) 660 final.

² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230.

³ Meddelande från kommissionen – *Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina*, EUT C 131I, 24.3.2022, s. 1, C/2022/1890.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring, EUT L 173, 30.6.2022, s. 17.

⁵ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

⁶ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

⁷ Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (EUT L 335, 29.12.2022, s. 36).

⁸ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

Dessa kortsiktiga åtgärder hjälpte medlemsstaterna att hantera energikrisens omedelbara konsekvenser. Krisen tydliggjorde dock även hur exponerade konsumenter och industrier är och vår brist på resiliens mot energipristoppar. Företag och medborgare ansåg att effekten av fossilbränslebaserad produktion på elpriserna var alltför stor, medan medlemsstaternas förmåga att dämpa kortsiktiga priser med mer långfristiga avtal föreföll otillräcklig. Därför framförde Europeiska kommissionens ordförande i sitt tal om tillståndet i unionen 2022⁹ att det behövs en genomgripande reform av elmarknadens utformning.

Samtidigt som EU:s inre energimarknad ger enorma vinster och tillväxt i hela Europa har den senaste energikrisen visat att energimarknadens kortsiktiga utformning kan avleda från bredare, långsiktiga mål. Kortsiktiga priser återspeglas i konsumenternas räkningar vilket ledde till prischocker när många konsumenters energiräkningar tre- eller fyrfaldigades trots att kostnaderna för vind- och solkraft minskade, den plötsliga exponeringen för volatila och höga priser ledde till att vissa leverantörer gick i konkurs, många industriföretag i energiintensiva sektorer tvingades lägga ned sin verksamhet. Förslaget innehåller därför en uppsättning åtgärder som syftar till att skapa en buffert mellan kortsiktiga marknader och konsumenternas elräkningar, särskilt genom att uppmuntra mer långfristiga avtal, förbättra funktionen hos kortsiktiga marknader för att integrera förnybara energikällor på ett bättre sätt samt stärka flexibilitetens roll och stärka och skydda konsumenterna.

Den senaste tidens prisvolatilitet har också belyst bristen på flexibilitet i elnätet, där priserna alltför ofta fastställs för gaseldad produktion och med en allmän brist på flexibelt utbud, efterfrågefleksibilitet och energilagring för koldioxidsnål energi. I takt med att mer vind- och solenergi kommer in i systemet kommer det att behövas flexibel koldioxidsnål teknik för att balansera det varierande utbudet med den varierande efterfrågan. Parallellt med detta förslag lägger kommissionen fram rekommendationer för att främja innovation, teknik och kapacitet för lagring.

Mer allmänt belyste elprisets känslighet för priserna på fossila bränslen behovet av att påskynda utbyggnaden av förnybar energi tillsammans med energisystemets flexibilitet för att ersätta fossila bränslen. REPowerEU-planen ger en sådan skjuts åt förnybar energi och bidrar därmed till ekonomisk tillväxt och skapande av arbetstillfällen av hög kvalitet. Den bygger på satsningen i den europeiska gröna given på att förbättra europeisk konkurrenskraft genom innovation och omställning till en ekonomi med nettonollutsläpp, och är nära anpassad till

⁹ SPEECH/22/5493.

kommissionens industriplan inom den gröna given. För att underlätta de investeringar som krävs mot bakgrund av den senaste tidens prisvolatilitet, icke samordnade regleringsåtgärder och nät- och regleringshinder för marknadstillträde, behövs det grundläggande reformer. I rapporten om slutresultatet av konferensen om Europas framtid uppmanade medborgarna EU-institutionerna att vidta åtgärder för att ”stärka den europeiska energitryggheten och förverkliga EU:s oberoende på energiområdet” och ”minska EU:s beroende av utländska aktörer inom ekonomiskt strategiska sektorer”, däribland energi¹⁰.

1.2. Syfte med förslaget

I förslaget behandlas konsumenternas, industrins och investerarnas oro över exponeringen för volatila kortsiktiga priser, som drivs på av höga priser på fossila bränslen. Förslaget kommer att optimera elmarknadens utformning genom att komplettera kortsiktiga marknader med ett större inslag av mer långsiktiga instrument, göra det möjligt för konsumenterna att dra nytta av fler fasta prisavtal och underlätta investeringar i ren teknik. Detta kommer i slutändan att innebära ett minskat behov av produktion av fossila bränslen och leda till lägre priser för konsumenterna vid en framtida kris med fossila bränslen, tack vare de låga driftskostnaderna för förnybar och koldioxidsnål energi.

Förslaget innehåller åtgärder för att skydda konsumenterna mot sådan volatilitet och för att ge dem större möjligheter att välja avtal och få mer direkt tillgång till förnybar och koldioxidsnål energi. I syfte att förbättra investeringsvillkoren för företag, särskilt sådana som strävar efter att minska koldioxidutsläppen, föreslås åtgärder för att motverka exponering för kortsiktiga pristopp genom energiköpsavtal och fler verksamhetskrav för energileverantörer. Kommissionen föreslår också åtgärder för att förbättra integreringen av varierande förnybara och koldioxidsnåla energikällor på den kortsiktiga marknaden. Detta inbegriper åtgärder för att främja användningen av efterfrågefleksibilitet och lagring, samt andra former av icke-fossil flexibilitet. Förslaget förbättrar och förtydligar också tillgången till längre kontrakt för utvecklare (både statligt stödda, såsom differenskontrakt, och privata, såsom energiköpsavtal) för att tillhandahålla säkra och stabila intäkter för utvecklare av förnybar och koldioxidsnål energi och för att minska risk- och kapitalkostnaderna samtidigt som exceptionella vinster under perioder med höga priser undviks.

Den nuvarande marknadsutformningen har under många årtionden lett till en effektiv och alltmer integrerad marknad, men energikrisen har belyst ett antal brister i fråga om i)

¹⁰ [Konferensen om Europas framtid, rapport om slutresultatet](#), förslagen 3 och 17.

otillräckliga verktyg för att skydda konsumenter, även företag, mot höga kortsiktiga priser, ii) fossilbränsleprisernas alltför stora inverkan på elpriserna och det faktum att billig förnybar energi och koldioxidsnål energi inte återspeglas bättre på elräkningarna, iii) inverkan av extrem prisvolatilitet och regleringsingripanden på investeringar, iv) bristen på tillräcklig icke-fossil flexibilitet (såsom lagring eller efterfrågefleksibilitet) som skulle kunna minska beroendet av gaseldad produktion, v) det begränsade urvalet av olika typer av leverantörskontrakt, vi) svårigheterna att få direkt tillgång till förnybar energi genom energidelning, samt vii) behovet av kraftfull övervakning av energimarknaden för ett bättre skydd mot marknadsmissbruk.

För att skydda konsumenterna från volatila priser kommer förslaget att ge rätt till såväl fastprisavtal som avtal med dynamiskt pris, rätt att ha flera avtal samt förbättrad och tydligare avtalsinformation. Konsumenterna kommer att erbjudas olika typer av avtal som passar deras situation bäst. På så sätt kan konsumenter, även småföretag, låsa säkra och långsiktiga priser för att mildra effekterna av plötsliga prischocker, och/eller välja att ha avtal med dynamiskt pris med leverantörerna om de vill dra nytta av prisvariationer för att använda el när det är billigare (t.ex. för att ladda elbilar eller använda värmepumpar). En sådan kombination av både dynamisk och fast prissättning gör det möjligt att behålla marknadsincitamenten för konsumenterna att anpassa sin efterfrågan på el, samtidigt som det skapas större säkerhet även för dem som vill investera i förnybara energikällor (t.ex. solcellspaneler på tak) och stabila kostnader. Utöver den befintliga skyddsramen för energifattiga och utsatta konsumenter kommer förslaget också att ge hushåll och små och medelstora företag tillgång till reglerade detaljhandelspriser i händelse av kris och stabilisera försörjningsindustrin genom att kräva att leverantörerna anstränger sig mer för att skydda sig mot höga pristoppar genom att i större utsträckning använda terminskontrakt med producenter (låsa framtida priser) och genom att kräva att medlemsstaterna inrättar ett system för sistahandsleverantörer. Förslaget kommer att stärka konsumenternas ställning genom skapandet av rätten att dela förnybar energi direkt, utan att det är nödvändigt att skapa energigemenskaper. Ökad energidelning (t.ex. delning av energiöverskottet från taksolceller med en granne) kan förbättra användningen av billig förnybar energi och ge större tillgång till direkt användning av förnybar energi för konsumenter som annars kanske inte har sådan tillgång.

För att energikostnaderna ska bli mer stabila och förutsägbara och därigenom bidra till konkurrenskraften i EU:s ekonomi, som är utsatt för alltför volatila priser, syftar förslaget till att förbättra marknadstillträdet till mer stabila långfristiga avtal och marknader.

Energiköpsavtal – långsiktiga privata avtal mellan en producent (vanligtvis förnybar eller koldioxidsnål energi) och en konsument – kan skydda mot prisvolatilitet, men är för närvarande endast tillgängliga för stora energikonsumenter i mycket få medlemsstater. Ett hinder för tillväxten på denna marknad är kreditrisken för att en konsument inte alltid kommer att kunna köpa elen under hela perioden. För att åtgärda detta bör medlemsstaterna se till att det finns instrument tillgängliga för att minska de finansiella risker som är förknippade med förköpare som underlåter att betala inom ramen för energiköpsavtal, inbegripet garantisystem till marknadspriser, för företag som möter hinder för sitt inträde på marknaden för energiköpsavtal och som inte befinner sig i ekonomiska svårigheter. För att ytterligare uppmuntra tillväxten på marknaden för sådana avtal bör projektutvecklare för förnybar och koldioxidsnål energi som deltar i ett offentligt anbudsförfarande tillåtas reservera en andel av produktionen för försäljning genom ett energiköpsavtal. Dessutom bör medlemsstaterna sträva efter att i vissa av dessa anbudsförfaranden tillämpa utvärderingskriterier som omfattar incitament för tillträde till marknaden för energiköpsavtal åt kunder med inträdeshinder. Slutligen kan även leverantörernas skyldighet att risksäkra sig på lämpligt sätt leda till ökad efterfrågan på energiköpsavtal (som är ett sätt att låsa framtida priser).

Vissa former av offentligt stöd garanterar energiproducenten ett minimipris från statens sida men tillåter att producenten ändå kan få hela marknadspriset även när detta marknadspris är mycket högt. Med den senaste tidens höga priser har mycket (billig) energi med offentligt stöd fått dessa höga marknadspriser. För att begränsa detta och på så sätt stabilisera priserna bör investeringsstödet struktureras som ”dubbelriktat” (dubbelriktade differensavtal), som fastställer ett minimipris men även ett högsta pris, så att alla intäkter som överstiger taket betalas tillbaka. Förslaget kommer att gälla för nya investeringar för elproduktion som omfattar investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar som syftar till att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar, investeringar som syftar till att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller förlänga deras livslängd. I förslaget kommer det dessutom att krävas att sådana pengar sedan kanaliseras för att stödja alla elförbrukare i proportion till deras förbrukning, i syfte att mildra effekterna av höga priser.

Ett annat sätt att skydda sig mot volatila priser är att använda långfristiga avtal som låser framtida priser (”terminskontrakt”). Denna marknad uppvisar låg likviditet i många medlemsstater men skulle kunna stärkas i hela EU, så att fler leverantörer eller konsumenter kan skydda sig mot alltför volatila priser under längre perioder. Förslaget kommer att skapa regionala referenspriser via en knutpunkt för att öka pristransparensen och ålägga de

systemansvariga att tillåta överföringsrättigheter som är längre än ett år, så att de kan säkerställa överföring av el om parter över region- eller nationsgränser ingår ett terminskontrakt.

Slutligen kommer tillsynsmyndigheternas möjlighet att övervaka energimarknadens integritet och transparens att förbättras, för att säkerställa marknader som agerar på ett konkurrenskraftigt sätt och att priserna fastställs på ett transparent sätt.

Det tredje målet är att **främja investeringar i förnybar energi** för att säkerställa att utbyggnaden trefaldigas, i linje med målen i den europeiska gröna given. Detta kommer delvis att uppnås genom att marknaderna för långfristiga avtal förbättras. Energiköpsavtal och differenskontrakt ger inte bara konsumenterna stabila priser, de ger också leverantörerna av förnybar energi tillförlitliga intäkter. Detta minskar deras ekonomiska risker och ger en kraftig sänkning av deras kapitalkostnader. Detta i sin tur skapar en god cirkel där stabila intäkter sänker kostnaderna för och ökar efterfrågan på förnybar energi.

Förnybar energi är också en bättre investering när dess förmåga att producera energi inte hindras av systemets tekniska begränsningar. Ju mer flexibelt systemet är (produktion som snabbt kan slås på eller stängas av, lagring som kan absorbera eller överföra energi till systemet, eller lyhörda konsumenter som kan öka eller minska sin efterfrågan på energi) desto stabilare kan priserna vara och desto mer förnybar energi kan integreras i systemet. Därför krävs i förslaget att medlemsstaterna bedömer sina behov av flexibilitet i energisystemet och fastställer mål för att tillgodose dessa behov. Medlemsstaterna kan utforma eller omforma kapacitetsmekanismer för att främja flexibilitet för bränslen med låga koldioxidutsläpp. Dessutom innebär förslaget en möjlighet för medlemsstaterna att införa nya stödsystem för icke-fossil flexibilitet, såsom efterfrågeflexibilitet och lagring.

De systemansvariga bör också ha en viktigare roll när det gäller att integrera förnybar energi i nätet, bland annat genom att öka transparensen kring tillgången till nätanslutningskapacitet. För det första skulle denna tydligare information öka möjligheterna för utvecklare av förnybar energi att utveckla förnybar energi i områden där nätet är mindre belastat. För det andra kan handeln med förnybar energi bli effektivare och balanseras i systemet om handeln mellan marknadsaktörerna kan ske närmare ”realtid”. Om erbjudanden om att leverera el görs några minuter före förbrukningen i stället för timmar före förbrukningen, blir erbjudandena från vind- och solkraftsproducenter mer exakta, mer vind- och solenergi kan förbrukas och systemets ”obalanskostnader” minskas. På så sätt kommer tidsfristerna för handeln att föras närmare realtid.

Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området

Det föreslagna initiativet är nära kopplat till och kompletterar de lagstiftningsförslag som lagts fram inom ramen för paketet om den europeiska gröna given och påskyndar de mål för minskade koldioxidutsläpp som fastställs i REPowerEU-planen, särskilt när det gäller förslaget om översyn av direktivet om förnybar energi (RED II), som är det viktigaste EU-instrumentet för främjande av förnybar energi. Det föreslagna initiativet fungerar som ett komplement genom att det syftar till att möjliggöra påskynda användningen av förnybar energi. Förslaget syftar till att säkerställa mer stabila långsiktiga inkomstkällor för att frigöra ytterligare investeringar i förnybar och koldioxidsnål energi, samtidigt som funktionen hos kortsiktiga marknader förbättras, vilket är avgörande för integreringen av förnybara energikällor i elsystemet. Dessutom syftar förslaget till att möjliggöra energidelning för att konsumenterna ska kunna engagera sig på marknaden och bidra till att påskynda energiomställningen.

Minskad energiförbrukning genom prissignaler, energieffektivitetsåtgärder eller frivilliga insatser kan ofta vara det billigaste, säkraste och renaste sättet att minska vårt beroende av fossila bränslen, stödja försörjningstryggheten och sänka våra energiräkningar. Förslaget kommer att underlätta ett aktivt deltagande av konsumenterna på marknaden och utvecklingen av deras efterfrågefleksibilitet. Det kommer också att möjliggöra icke-fossil flexibilitet, såsom flexibilitet på efterfrågesidan och lagring för konkurrens på lika villkor, så att naturgasens betydelse gradvis minskas på den kortsiktiga marknaden när det gäller att tillhandahålla flexibilitet. Förslaget ligger därför i linje med den föreslagna höjningen av energieffektivitetsmålet för 2030 till 13 %, i enlighet med de föreslagna ändringarna av direktiven om förnybar energi, byggnaders energiprestanda och energieffektivitet¹¹ som åtföljer REPowerEU-planen¹².

Det finns också en viktig koppling mellan förslaget och direktivet om byggnaders energiprestanda, som är det viktigaste EU-instrumentet för att bidra till att uppnå de byggnads- och renoveringsmål som fastställs i den europeiska gröna given. Förslaget är nära

¹¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, COM(2022) 222 final.

¹² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230 final.

kopplat till framför allt bestämmelser om individuell mätning och efterfrågefleksibilitet utöver kommissionens förslag, som en del av paketet om den europeiska gröna given och som kommer till uttryck i meddelandet om EU:s strategi för solenergi, om en gradvis obligatorisk integrering av solceller för att göra offentliga byggnader, kommersiella byggnader och bostadshus klimatneutrala.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Målen om att skydda och stärka konsumenterna, förbättra EU-industrins konkurrenskraft och främja investeringar i förnybar energi och koldioxidsnål energi är helt förenliga med ramen för den europeiska gröna given och de är samstämmiga med och kompletterar nuvarande initiativ, inbegripet det lagstiftningsförslag om en rättsakt om nettonollsläpp i industrin som antas parallellt. Förslaget är ett svar på de frågor som identifierades i kommissionens meddelande om en grön industriplan för nettonollåldern av den 1 februari 2023¹³, „nämligen att många företags konkurrenskraft har försvagats kraftigt av höga energipriser och att långfristiga prisavtal skulle kunna spela en viktig roll för att göra det möjligt för elanvändarna att dra nytta av mer förutsägbara och lägre kostnader för förnybar energi. Sist men inte minst kompletterar lagstiftningsförslaget den pågående översynen av relevanta finansmarknadsbestämmelser, t.ex. marknadsmissbruksförordningen¹⁴. Förslaget bygger också på rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet, där medlemsstaterna uppmanas att fortsätta att mobilisera offentligt och privat ekonomiskt stöd för att investera i förnybar energi, ta itu med mobilitetsutmaningar och främja kostnadsbesparande möjligheter som är kopplade till den cirkulära ekonomin¹⁵.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Förslaget grundar sig på artikel 194.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), som utgör den rättsliga grunden för förslag till åtgärder som bland annat syftar till att säkerställa en fungerande energimarknad, främja energieffektivitet och energibesparingar

¹³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *En industriplan för den gröna given för nettonollåldern*, COM(2023) 62 final.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (EUT L 173, 12.6.2014, s. 1).

¹⁵ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 (2022/C 243/04).

samt utveckling av nya och förnybara energikällor¹⁶. På energiområdet har EU delad befogenhet i enlighet med artikel 4.2 i i EUF-fördraget.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Behov av EU-åtgärder

Energipriskrisen, som är utan motstycke, har satt strålkastarljuset på EU:s elmarknader. Trots den ökande andelen el från billiga förnybara energikällor i EU har fossilbränsleproducerad el fortsatt inflytande på de totala energiräkningarna. Hushåll och företag i hela EU har upplevt kraftigt stigande energipriser under krisen.

Detta är en fråga som är relevant för hela EU och som endast kan hanteras med åtgärder på EU-nivå. Den ökade integrationen av EU:s elmarknader kräver närmare samordning mellan nationella aktörer, även i fråga om marknadsövervakning och marknadskontroll. Nationella politiska ingripanden inom elsektorn har direkt inverkan på angränsande medlemsstater på grund av ömsesidigt beroende på energiområdet, sammankopplade elnät och pågående integrering av elmarknaden. För att bevara elsystemets funktion och gränsöverskridande handel och investeringar och för att på ett samordnat sätt påskynda energiomställningen till ett mer integrerat och energieffektivt energisystem som bygger på produktion av förnybar energi, behövs en gemensam strategi.

I de föreslagna ändringarna fastställs en balans mellan medlemsstaternas skyldigheter och den flexibilitet som medges medlemsstaterna i fråga om hur de huvudsakliga målen ska uppnås, nämligen att säkerställa att de lägre kostnaderna för förnybar el återspeglas i konsumenternas räkningar och att främja utbyggnaden av förnybar energi.

Dessutom kan målet med de föreslagna åtgärderna endast uppnås genom åtgärder på EU-nivå, inte på medlemsstatsnivå, eftersom de föreslagna åtgärderna kräver ändringar av den befintliga EU-omfattande ramen för elmarknadens utformning enligt elförordning (EU) 2019/943 och eldirektivet (EU) 2019/944 samt av den befintliga Remit-ramen.

- **Mervärde för EU**

EU-åtgärder för att ta itu med bristerna i elmarknadens nuvarande utformning tillför ett mervärde eftersom de är effektivare och mer ändamålsenliga än enskilda medlemsstaters åtgärder, vilket gör att en splittrad strategi undviks. De åtgärder som föreslås för att ta itu med

¹⁶ Artikel 194.1 i EUF-fördraget.

de konstaterade bristerna blir mer ambitiösa och kostnadseffektiva om de drivs på av en gemensam rättslig och politisk ram. Dessutom skulle åtgärder på medlemsstatsnivå endast vara möjliga inom begränsningarna i den befintliga EU-omfattande ramen för elmarknadens utformning som fastställs i elförordningen och eldirektivet samt Remit-förordningen och inte kunna åstadkomma de nödvändiga ändringarna av den ramen. Följaktligen kan inte målen för detta initiativ uppnås av enbart medlemsstaterna själva, och det är därför åtgärder på EU-nivå tillför ett mervärde.

- **Proportionalitetsprincipen**

De föreslagna ändringarna av elförordningen, eldirektivet, Remit-förordningen och Acer-förordningen anses vara proportionella.

De föreslagna åtgärderna för att uppmuntra användningen av långfristiga avtal, såsom energiköpsavtal och dubbelriktade differenskontrakt, kan leda till ökade administrativa kostnader och bördor för företag och nationella förvaltningar. De förutsedda ekonomiska konsekvenserna är dock nödvändiga och proportionella för att uppnå målet att stimulera användningen av sådana långfristiga avtal och säkerställa att såväl energiräkningarna för europeiska hushåll och företag som intäkterna från icke-fossilbränsleteknik med låga rörliga kostnader blir mer oberoende av prisfluktuationer på kortsiktiga marknader och därmed mer stabila över längre tidsperioder.

De åtgärder som planeras för att förbättra likviditeten på och integreringen av marknaderna kan också få vissa effekter på kort sikt för företagen, eftersom de skulle behöva anpassas till nya arrangemang för energihandeln. Dessa anses dock nödvändiga för att uppnå de planerade målen att säkerställa att förnybar och koldioxidsnål energi integreras på ett bättre sätt, för att minska beroendet av fossila bränslen och därigenom öka flexibiliteten och slutligen uppnå koldioxidneutralitet i unionen till lägre kostnader för konsumenterna. De är även proportionella för dessa mål, eftersom inverkan på företagen förefaller minimal i jämförelse med den nuvarande ramen och de ekonomiska vinsterna med reformen i stor utsträckning skulle överstiga en eventuell kortfristig eller långfristig administrativ omorganisation.

Det står också i proportion till det eftersträvade målet att inte överväga åtgärder för att ändra befintliga bestämmelser i elförordningen och eldirektivet om eventuella identifierade problem med befintliga bestämmelser kan lösas genom tillämpningen eller genomförandet av dem. Ett sådant fall rör åtgärderna för resurstillräcklighet i kapitel IV i elförordningen, särskilt medlemsstaternas förfarande för att införa kapacitetsmekanismer, som skulle kunna förenklas utan att de relevanta bestämmelserna ändras.

De åtgärder som planeras för att stärka konsumenternas inflytande, rättigheter och skydd kommer att utöka leverantörernas och nätoperatörernas uppgifter och skyldigheter. De ytterligare bördorna är dock nödvändiga och proportionella för att uppnå målet att säkerställa att konsumenterna har tillgång till bättre information och ett större utbud av erbjudanden, frikopplar deras elräkningar från kortsiktiga rörelser på energimarknaderna och ombalanserar risken mellan leverantörer och konsumenter.

De åtgärder som planeras för att förbättra Remit-ramen kan öka marknadsaktörernas rapporteringsskyldigheter på grund av ett bredare tillämpningsområde för Remit. Dessa åtgärder är nödvändiga för att uppnå målet att öka transparensen och övervakningskapaciteten och för att säkerställa effektivare utredningar och verkställighet av gränsöverskridande ärenden i EU, så att konsumenter och marknadsaktörer har förtroende för energimarknadernas integritet, priserna återspeglar ett rättvist och konkurrenskraftigt samspel mellan utbud och efterfrågan och inga vinster kan göras genom marknadsmissbruk. De står också i proportion till detta mål, eftersom vinsterna i form av ökad kvalitet för marknadsövervakning och marknadskontroll skulle överstiga eventuella kortsiktiga eller långsiktiga administrativa kostnader.

Slutligen anses det sammanlagda åtgärdspaket som föreslås vara lämpligt med tanke på det övergripande kravet att uppnå klimatneutralitet till lägsta möjliga kostnad för konsumenterna och samtidigt säkerställa försörjningstryggheten.

- **Val av instrument**

Genom förslaget kommer elförordningen, eldirektivet, Remit-förordningen, Acer-förordningen och direktivet om förnybar energi att ändras. Med tanke på att förslaget syftar till att lägga till en begränsad uppsättning nya bestämmelser och ändra en begränsad uppsättning befintliga bestämmelser i dessa instrument är det lämpligt att använda en ändringsakt. Av samma skäl förefaller det också lämpligt att använda en ändringsförordning för att införa ändringar av både befintliga förordningar och befintliga direktiv.

3. SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

- **Samråd med berörda parter**

Som förberedelse för detta initiativ genomförde kommissionen ett offentligt samråd den 23 januari–13 februari 2023. Samrådet var öppet för alla:

Kommissionen fick in 1 369 svar vid detta samråd. Mer än 700 av dessa kom från medborgare, omkring 450 från företag och näringslivsorganisationer, omkring 40 från nationella eller lokala förvaltningar eller från nationella tillsynsmyndigheter och omkring 70 från nätoperatörer. Dessutom deltog omkring 20 energigemenskaper, 15 fackföreningar och 20 konsumentorganisationer. Ett betydande antal icke-statliga organisationer, tankesmedjor och forskare eller andra akademiska organisationer lämnade också in svar. En översikt över de berörda parternas synpunkter finns i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer detta lagstiftningsinitiativ.

Dessutom anordnade kommissionen den 15 februari 2023 ett riktat samråd online med berörda parter som räknade med ett deltagande av omkring 70 marknadsaktörer, icke-statliga organisationer, nätoperatörer, Acer och nationella tillsynsmyndigheter, tankesmedjor och den akademiska världen. Vid samrådet betonade de berörda parterna följande synpunkter:

- Kortsiktiga marknader och prissättningsmekanismer som bygger på marginalprissättning bör bevaras, eftersom de fungerar väl och ger rätt prissignaler. Kortsiktiga marknader (dagen före- och intradagsmarknader) är välutvecklade och resultatet av flera års genomförande av EU:s energilagstiftning.
- Kortsiktiga marknader måste kompletteras med instrument som ger incitament till långsiktiga prissignaler, t.ex. de som angivits vid kommissionens samråd, särskilt energiköpsavtal, differenskontrakt och förbättrade terminsmarknader. Rätt balans bör upprättas mellan de olika verktygen. Det bör dock inte finnas några obligatoriska system och friheten att välja relevanta avtal bör bevaras.
- Fördelarna med lösningar för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring, bekräftades, särskilt med tanke på den ökande andelen förnybar energi. Deras marknadsdeltagande bör underlättas.
- De framtida elmarknaderna måste anpassas till en hög andel förnybar energi. Dessutom bör man lägga större vikt vid den lokala dimensionen och nätutvecklingen. Dessa utmaningar skulle kunna hanteras med hjälp av de lösningar som lades fram vid det offentliga samrådet.
- Konsumentskyddet är avgörande, liksom överkomliga energipriser, men det är lika viktigt att bevara signalerna för efterfrågeflexibilitet. Nya lösningar, t.ex. energigemenskaper, egenförbrukning och energidelning, bör möjliggöras och stimuleras.

- **Arbetsdokument från kommissionens avdelningar**

Mot bakgrund av initiativets brådskande karaktär har ett arbetsdokument utarbetats i stället för en konsekvensbedömning. I det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som ligger till grund för detta förslag förklaras och motiveras kommissionens förslag till strukturella åtgärder mot de höga energipriser som hushåll och företag upplever och för att säkerställa säker, ren och överkomlig energi för hushåll och företag i framtiden samt tillgängliga belägg som är relevanta för de föreslagna åtgärderna.

I arbetsdokumentet dras slutsatsen att paketet med föreslagna reformer förväntas förbättra den europeiska elmarknadens struktur och funktion avsevärt. Det är ytterligare en byggsten för att göra det möjligt att uppnå målen i den gröna given, och det innehåller dessutom en bedömning av de brister som uppdagats under energikrisen och syftar till att ta itu med dem.

Dokumentet visar att reformen kommer att bidra till att skydda och stärka konsumenter som för närvarande står inför höga och volatila priser, genom att skapa en buffert mellan dem och kortsiktiga marknader. Förslaget kommer att frikoppla de höga priserna på teknik för fossila bränslen på elmarknaden från konsumenternas och företagens energiräkningar. Möjlighet till mer långfristiga avtal i form av energiköpsavtal, differenskontrakt och terminsmarknader kommer att säkerställa att den del av elräkningen som är exponerad för kortsiktiga marknader kan minskas avsevärt. Genom att innehålla en risksäkringsskyldighet för leverantörer och en skyldighet att även erbjuda fastprisavtal kommer dessutom möjligheterna att minska exponeringen för prisvolatilitet för elräkningar att öka avsevärt. Konsumenterna kommer också att få bättre information om erbjudanden innan de undertecknar avtalet, och medlemsstaterna kommer att vara skyldiga att inrätta sistahandsleverantörer. De kan dessutom möjliggöra tillgång till reglerade slutkundspriser i krissituationer. Rätten att dela energi är ett nytt inslag som kommer att stärka konsumenterna och stödja den decentraliserade utbyggnaden av förnybar energi, eftersom den ger konsumenterna större kontroll över sina energiräkningar.

I arbetsdokumentet förklaras hur denna reform även kommer att öka EU-industrins konkurrenskraft på ett sätt som fullt ut kompletterar rättsakten om nettonollindustrin. Medlemsstaterna kommer att vara skyldiga att se till att de rätta förutsättningarna finns för att marknaderna för energiköpsavtal ska kunna utvecklas och på så sätt ge industrin långsiktig tillgång till ren el till överkomliga priser. Förbättringarna av terminsmarknaderna kommer att ge betydligt större tillgång till gränsöverskridande förnybar energi för industrier och leverantörer upp till tre år i förväg, vilket är en betydande förbättring jämfört med i dag. På

det hela taget kommer offentliga stödsystem för förnybar energi att öka energioberoendet i medlemsstaterna och öka genomslaget för förnybara energikällor i systemet, samtidigt som lokala arbetstillfällen och färdigheter främjas.

Dokumentet visar att denna reform kommer att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor och utnyttja hela potentialen hos fast produktionskapacitet och flexibilitetslösningar för att göra det möjligt för medlemsstaterna att integrera allt högre nivåer av förnybar energi. Kommissionen föreslår att medlemsstaterna ska bedöma sitt behov av flexibilitet i energisystemet och tillåta att nya stödsystem för efterfrågefleksibilitet och lagring införs. Genom förslaget införs också extra möjligheter för handel med förnybar energi närmare realtid på gränsöverskridande och nationell nivå. På så sätt kan marknaden bättre stödja integreringen av förnybara energikällor och affärsnyttan med flexibilitetslösningar som kan bidra till försörjningstryggheten.

Slutligen beskrivs i arbetsdokumentet hur detta förslag är ett svar på Europeiska rådets begäran om att bedöma olika sätt att optimera elmarknadens utformning mot bakgrund av energikrisen. Det syftar till att skydda konsumenterna, skapa en buffert mellan dem och kortsiktiga elmarknader genom långfristiga avtal och se till att dessa kortsiktiga marknader fungerar effektivare för förnybara energikällor och flexibilitetslösningar, med bättre tillsyn. Genom detta förslag säkerställs att marknadsreglerna förblir ändamålsenliga i fråga om att driva på en kostnadseffektiv utfasning av fossila bränslen i elsektorn och öka dess resiliens mot volatila energipriser.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Utarbetandet av detta lagstiftningsförslag och arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar bygger på ett omfattande material, med hänvisningar i fotnoterna i arbetsdokumentet, och på svaren från det offentliga samrådet.

- **Grundläggande rättigheter**

Detta förslag kan påverka flera av de grundläggande rättigheter som fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i synnerhet följande: Näringsfrihet (artikel 16) och rätt till egendom (artikel 17). Enligt förklaringen ovan anses dessa konsekvenser, i den mån de föreslagna åtgärderna begränsar utövandet av dessa rättigheter, vara nödvändiga och proportionella för att uppnå målen i förslaget och utgör därför legitima begränsningar av sådana rättigheter som är tillåtna enligt stadgan.

Å andra sidan stärks genom förslaget skyddet av de grundläggande rättigheterna, såsom respekt för privatlivet och familjelivet (artikel 7), skydd av personuppgifter (artikel 8), icke-diskriminering (artikel 21), tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (artikel 36), miljöskydd (artikel 37) och rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol (artikel 47), särskilt genom ett antal bestämmelser om konsumenters inflytande, rättigheter och skydd.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

De föreslagna ändringarna av eldirektivet, elförordningen, Remit-förordningen och Acer-förordningen är inriktade på sådant som anses nödvändigt för att åtgärda bristerna i elmarknadens nuvarande utformning mot bakgrund av energikrisen och för att på ett kostnadseffektivt sätt bidra till unionens klimatambitioner. De utgör inte en fullständig översyn av dessa instrument.

Förslaget kan öka de administrativa kraven för nationella förvaltningar och företag, om än på ett proportionellt sätt, enligt förklaringen ovan. Exempelvis kan de föreslagna åtgärderna för att uppmuntra användningen av långfristiga avtal, såsom energiköpsavtal och dubbelriktade differenskontrakt, leda till ökade administrativa kostnader och bördor för företag och nationella förvaltningar. De förutsedda ekonomiska konsekvenserna kommer dock att gynna företag och konsumenter.

De åtgärder som planeras för att förbättra likviditeten på och integreringen av marknaderna kan också få vissa effekter på kort sikt för företagen, eftersom de skulle behöva anpassas till nya arrangemang för energihandeln. Dessa effekter betraktas dock som små jämfört med den nuvarande ramen, eftersom de ekonomiska vinsterna med reformen i stor utsträckning skulle överstiga en eventuell kortfristig eller långfristig administrativ omorganisation.

De planerade åtgärderna för att stärka konsumenternas inflytande, rättigheter och skydd kommer att utöka leverantörernas och nätoperatörernas uppgifter och skyldigheter i syfte att förbättra valmöjligheterna, öka skyddet och underlätta konsumenternas, särskilt hushållens, aktiva deltagande på marknaden. De ytterligare bördorna är dock minimala eftersom dessa ramar håller på att införas i hela EU och därför behövs en rationalisering av reglerna.

De åtgärder som planeras för att förbättra Remit-ramen kan öka rapporteringsskyldigheterna för vissa marknadsaktörer, om än på ett proportionellt sätt. Dessa effekter betraktas dock som små jämfört med den nuvarande ramen, eftersom vinsterna i form av ökad kvalitet för

marknadsövervakning och marknadskontroll skulle överstiga eventuella administrativa kostnader på kort eller lång sikt.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Budgetkonsekvenserna av förslaget om att förbättra utformningen av EU:s elmarknad rör resurserna för Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) och GD Energi, vilka beskrivs i den finansieringsöversikt för rättsakt som åtföljer förslaget. För de nya uppgifter som Acer ska utföra krävs i huvudsak ytterligare fyra heltidsekvivalenter för Acer från och med 2025, samt motsvarande ekonomiska resurser. GD Energis arbetsbörda kommer att öka med tre heltidsekvivalenter.

Budgetkonsekvenserna av förslaget om att ändra Remit rör resurserna för Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) och GD Energi, vilka beskrivs i den finansieringsöversikt för rättsakt som åtföljer förslaget. De nya uppgifter som Acer ska utföra, särskilt de utökade utredningsbefogenheterna, kräver i huvudsak infasning av ytterligare 25 heltidsekvivalenter i Acer från och med 2025 samt motsvarande ekonomiska resurser, även om merparten av den ytterligare personalen kommer att finansieras genom avgifter. Därför måste kommissionens beslut (EU) 2020/2152 av den 17 december 2020 anpassas vad gäller de avgifter som ska betalas till Acer för uppgifter inom ramen för Remit. GD Energis arbetsbörda kommer att öka med två heltidsekvivalenter.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Kommissionen kommer att övervaka hur medlemsstater och andra aktörer införlivar och följer de åtgärder som slutligen antas och vidta åtgärder om och när så krävs. För övervakning och genomförande kommer kommissionen framför allt att stödjas av Acer, särskilt för Remit-förordningen. Kommissionen kommer också att samarbeta med Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna i fråga om elförordningen och eldirektivet.

För att underlätta genomförandet kommer kommissionen dessutom att vara tillgänglig för bilaterala möten och samtal med medlemsstaterna när det gäller specifika frågor.

- **Redogörelse för de enskilda bestämmelserna i förslaget**

Genom ändringarna av elförordningen förtydligas förordningens tillämpningsområde och syfte och vikten betonas av icke snedvridna marknadssignaler för att ge ökad flexibilitet samt betydelsen av långsiktiga investeringar för att minska kortsiktiga marknadsprisers volatilitet på konsumenternas elräkningar, inbegripet energiintensiva industrier, små och medelstora företag och hushåll. Vissa viktiga principer för handel på dagen före- och intradagsmarknaderna förtydligas. Genom ändringarna införs nya regler för systemansvarigas upphandling av efterfrågefleksibilitet i form av en topplastutjämningsprodukt och regler som gör det möjligt för systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem att använda data från särskilda mätinstrument. Nya regler fastställs för terminsmarknader för el i syfte att förbättra deras likviditet. Ändringarna omfattar nya regler som syftar till att klargöra och stimulera betydelsen och användningen av långfristiga avtal i form av energiköpsavtal och dubbelriktade differenskontrakt. Nya regler fastställs för medlemsstaternas bedömning av sina flexibilitetsbehov, möjligheten för dem att införa system för flexibilitetsstöd och utformningsprinciper för sådana stödsystem för flexibilitet. Det införs också nya krav på transparens för systemansvariga för överföringssystem när det gäller tillgänglig kapacitet för nya anslutningar i nätet.

Ändringarna av eldirektivet innehåller nya regler om konsumentskydd och konsumentinflytande. Genom ändringen om fritt val av leverantör införs nya krav för att säkerställa att kunderna kan ha mer än en leverantör i sina lokaler, genom användning av flera mätare (ibland kallade undermätare) möjliggörs för en enda anslutningspunkt.

Ändringarna om konsumentinflytande och konsumentskydd säkerställer att kunderna erbjuds olika avtal som passar deras situation bäst, genom att säkerställa att alla kunder får minst ett erbjudande om fast pris med fast löptid. Kunderna måste dessutom få tydlig förhandsinformation om dessa erbjudanden.

En ny rättighet införs för hushåll och små och medelstora företag att delta i energidelning – dvs. aktiva kunders egenförbrukning av förnybar energi som produceras eller lagras utanför anläggningen, antingen anläggningar som de äger, leasar, hyr helt eller delvis eller som har överförs till dem av en annan aktiv kund.

Viktiga nya kundskydd införs också för att säkerställa kontinuerlig elförsörjning – bland annat krav på att medlemsstaterna utser sistahandsleverantörer som tar ansvar för kunder hos nedlagda leverantörer och skydd mot avstängning för utsatta kunder. Leverantörerna kommer också att vara skyldiga att inrätta riskhantering för att begränsa risken för nedläggning genom

att genomföra lämpliga risksäkringsstrategier. Dessa kommer att övervakas av de nationella tillsynsmyndigheterna.

Genom ändringarna av eldirektivet införs nya krav på transparens för systemansvariga för distributionssystem när det gäller tillgänglig kapacitet för nya anslutningar i nätet. Tillsynsmyndigheternas roll i fråga om den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719 förtydligas.

Genom ändringarna av Remit-förordningen anpassas tillämpningsområdet för Remit till rådande och föränderliga marknadsförhållanden bland annat genom att tillämpningsområdet för datarapportering utvidgas till nya elbalansmarknader och kopplade marknader samt algoritmisk handel. Ett starkare, mer etablerat och regelbundet samarbete säkerställs mellan energitillsynsmyndigheter och finansiella tillsynsmyndigheter, däribland Acer och Esma, när det gäller derivat av grossistenergiprodukter. Ändringarna kommer också att förbättra processen för insamling av insiderinformation och marknadstransparens genom att stärka Acers övervakning och anpassa definitionen av insiderinformation. Ändringarna av Remit-förordningen ger skärpt övervakning av rapporterande parter, t.ex. registrerade rapporteringsmekanismer och personer som yrkesmässigt arrangerar transaktioner. Ändringarna förbättrar möjligheterna till datadelning mellan Acer, relevanta nationella myndigheter och kommissionen. Genom ändringen av Remit får Acer en starkare roll i utredningar av betydande gränsöverskridande ärenden för att bekämpa överträdelser av Remit. I direktivet fastställs också en ram för harmonisering av böter som fastställs av tillsynsmyndigheterna på nationell nivå.

Ändringarna av Acer-förordningen syftar till att förtydliga Acers roll när det gäller den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719 och de nya regler som införs i elförordningen om terminsmarknader och stödsystem för flexibilitet. Acers roll och befogenheter i enlighet med ändringen av Remit-förordningen förtydligas också. Ändringen av det andra direktivet om förnybar energi syftar till att förtydliga tillämpningsområdet för de regler om systemtyper för direkt prisstöd för förnybara energikällor som medlemsstaterna får införa.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Mycket höga priser och volatilitet på elmarknaderna har observerats sedan september 2021. Såsom fastställdes av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) i dess bedömning från april 2022 av utformningen av EU:s grossistmarknad för el¹⁷ är detta främst en följd av det höga priset på gas, som används som insatsvara för elproduktion.
- (2) Upptrappningen av Rysslands militära aggression mot Ukraina, en avtalsslutande part i energigemenskapen, och relaterade internationella sanktioner sedan februari 2022 har stört de globala energimarknaderna, förvärrat problemet med höga gaspriser och lett till betydande dominoeffekter som påverkat elpriserna. Den ryska invasionen av Ukraina har också skapat osäkerhet om tillgången på andra råvaror, såsom stenkol och råolja, som används i kraftverksanläggningar. Detta har lett till betydande ytterligare ökning av volatiliteten hos elprisnivåerna.
- (3) Som svar på denna situation innehöll det meddelande om energipriser som kommissionen lade fram i oktober 2021 en verktygslåda med åtgärder som EU och dess medlemsstater kan använda för att hantera de omedelbara effekterna av höga energipriser på hushåll och företag (inbegripet

¹⁷ Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, *ACER's Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design*, april 2022.

inkomststöd, skattelättnader, gasbesparingar och lagringsåtgärder) och för att stärka resiliensen mot framtida prishocker. I sitt meddelande av den 8 mars 2022 *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*¹⁸ presenterade kommissionen en rad ytterligare åtgärder för att stärka verktygslådan och reagera på stigande energipriser. Den 23 mars 2022 inrättade kommissionen också en tillfällig ordning för statligt stöd för att tillåta vissa subventioner som mildrar effekterna av höga energipriser¹⁹.

- (4) Den 18 maj 2022 lade kommissionen fram REPowerEU-planen²⁰ som införde ytterligare åtgärder med inriktning på energibesparingar, diversifiering av energiförsörjningen och påskyndad utbyggnad av förnybar energi i syfte att få ett slut på unionens beroende av ryska fossila bränslen, inbegripet ett förslag om att höja unionens mål för 2030 för förnybar energi till 45 %. I meddelandet om kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning²¹ föreslog kommissionen ytterligare kortsiktiga åtgärder för att ta itu med de höga energipriserna, identifierade potentiella områden för förbättring av elmarknadens utformning, och tillkännagav sin avsikt att bedöma dessa områden i syfte att ändra den rättsliga ramen.
- (5) För att snabbt ta itu med priskrisen och säkerhetsproblemen och hantera prisökningarna för medborgarna, och på grundval av en rad kommissionsförslag, antog unionen ett starkt system för gaslagring²², effektiva åtgärder för att minska efterfrågan på gas och el²³, prisbegränsningssystem för att undvika exceptionella vinster inom både gas- och elmarknaderna²⁴ och åtgärder för att påskynda tillståndsförfarandena för anläggningar för förnybar energi²⁵.
- (6) En väl integrerad marknad som bygger på paketet om ren energi för alla i EU, som antogs 2018 och 2019²⁶, bör göra det möjligt för unionen att dra nytta av de ekonomiska fördelarna med en

¹⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Meddelande från kommissionen – *Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina*, EUT C 131I, 24.3.2022, s. 1, C/2022/1890.

²⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230.

²¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning – en handlingslinje*, COM(2022) 236 final.

²² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring, EUT L 173, 30.6.2022, s. 17.

²³ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas, EUT L 206, 8.8.2022, s. 1, och rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att hantera höga energipriser, EUT L 261I, 7.10.2022, s. 1.

²⁴ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna, EUT L 261I, 7.10.2022, s. 1.

²⁵ Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, EUT L 335, 29.12.2022, s. 36.

²⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder, EUT L 328, 21.12.2018, s. 1, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetning), EUT L 328, 21.12.2018, s. 82, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, EUT L 328, 21.12.2018, s. 210, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (omarbetning), EUT L 158, 14.6.2019, s. 22, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el

inre energimarknad under normala marknadsförhållanden, säkerställa försörjningstrygghet och upprätthålla processen för minskade koldioxidutsläpp. Gränsöverskridande sammanlänkning säkerställer också säkrare, tillförlitligare och effektivare drift av elsystemet.

- (7) Den nuvarande utformningen av elmarknaden har också bidragit till framväxten av nya och innovativa produkter, tjänster och åtgärder på slutkundsmarknaderna för el, genom att stödja energieffektivitet och spridning av förnybar energi och öka valmöjligheterna, för att hjälpa konsumenterna att sänka sina energikostnader även genom småskaliga produktionsanläggningar och framväxande tjänster för att tillhandahålla efterfrågefleksibilitet. Att bygga vidare på och utnyttja potentialen i digitaliseringen av energisystemet, t.ex. ett aktivt deltagande från konsumenternas sida, bör vara en central del av våra framtida elmarknader och elsystem. Samtidigt finns det ett behov av att respektera konsumenternas val och möjliggöra för konsumenterna att dra nytta av flera olika avtalserbjudanden.
- (8) I samband med energikrisen har elmarknadens nuvarande utformning dock också avslöjat ett antal viktiga brister kopplade till den påverkan höga och volatila priser på fossila bränslen har på kortsiktiga elmarknader, och som utsätter hushåll och företag för betydande prisökningar som påverkar deras elräkningar.
- (9) En snabbare utbyggnad av förnybar energi och ren flexibel teknik är det mest hållbara och kostnadseffektiva sättet att genom elektrifiering och integrering av energisystem strukturellt minska efterfrågan på fossila bränslen för elproduktion och direkt förbrukning. Tack vare låga driftskostnader kan förnybara energikällor ha en positiv inverkan på elpriserna i hela unionen och minska den direkta förbrukningen av fossila bränslen.
- (10) Förändringarna av elmarknadens utformning bör säkerställa att fördelarna med den ökade utbyggnaden av förnybar energi och energiomställningen som helhet kommer konsumenterna till godo, inbegripet de mest utsatta, och i slutändan skyddar dem från energikriser och förhindrar att fler hushåll hamnar i en energifattigdomsfälla. Förändringarna bör mildra den påverkan höga priser på fossila bränslen, särskilt gas, har på elpriserna, i syfte att göra det möjligt för hushåll och företag att på längre sikt dra nytta av fördelarna med överkomlig och säker energi från hållbara förnybara och koldioxidsnåla källor.
- (11) Reformen av elmarknadens utformning bör inte bara gynna hushållskonsumenter utan också konkurrenskraften hos unionens industrier genom att underlätta deras möjligheter att göra de investeringar i ren teknik som de behöver för att klara sin omställning till nettonollutsläpp. Energiomställningen i unionen måste stödjas av en stark tillverkningsbas för ren teknik. Dessa reformer kommer att stödja en överkomlig elektrifiering av industrin och unionens ställning som världsledande inom forskning och innovation inom ren energiteknik.
- (12) Valfungerande och effektiva kortsiktiga marknader är ett viktigt verktyg för att integrera förnybar energi och flexibilitetskällor på marknaden och möjliggöra en kostnadseffektiv integrering av energisystemet.
- (13) Intradagsmarknaderna är särskilt viktiga för integreringen av intermittenta förnybara energikällor i elsystemet till lägsta kostnad, eftersom de ger marknadsaktörerna möjlighet att handla med underskott eller överskott på el närmare leveranstidpunkten. Eftersom producenter av intermittent förnybar energi endast kan göra en korrekt uppskattning av sin produktion nära

(omarbetning), EUT L 158, 14.6.2019, s. 54, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (omarbetning), EUT L 158, 14.6.2019, s. 125.

leveranstidpunkten är det mycket viktigt att de har största möjliga handelsmöjligheter genom tillgång till en likvid marknad så nära tidpunkten för elleveransen som möjligt.

- (14) Det är därför viktigt för intradagsmarknaderna att anpassa sig till deltagandet av intermittent förnybar energiteknik som sol- och vindkraft samt till deltagandet av efterfrågefleksibilitet och lagring. Intradagsmarknadernas likviditet bör förbättras genom delning av orderböcker mellan marknadsoperatörer inom ett elområde, även när kapaciteten mellan elområden sätts till noll eller efter intradagsmarknadens stängningstid. Dessutom bör intradagsmarknadens stängningstid ligga närmare leveranstidpunkten för att maximera marknadsaktörernas möjligheter att handla med underskott och överskott på el och bidra till en bättre integrering av intermittenta förnybara energikällor i elsystemet.
- (15) Dessutom bör de kortsiktiga elmarknaderna säkerställa att småskaliga leverantörer av flexibilitetstjänster kan delta genom att minska den minsta anbudsstorleken.
- (16) För att säkerställa en effektiv integrering av el som produceras från intermittenta förnybara energikällor och för att minska behovet av fossilbränslebaserad elproduktion i tider då hög efterfrågan på el kombineras med låga nivåer av elproduktion från intermittenta förnybara energikällor, bör det vara möjligt för systemansvariga för överföringssystem att utforma en topplastutjämningsprodukt som möjliggör efterfrågefleksibilitet för att bidra till att minska förbrukningstopparna i elsystemet under specifika timmar på dygnet. Topplastutjämningsprodukten bör bidra till att maximera integreringen av el som produceras från förnybara energikällor i systemet genom att överföra elförbrukningen till tidpunkter på dygnet med högre produktion av förnybar el. Eftersom topplastutjämningsprodukten syftar till att minska och ändra elförbrukningen bör användningsområdet för denna produkt begränsas till efterfrågefleksibilitet. Upphandlingen av topplastutjämningsprodukten bör ske på ett sådant sätt att den inte överlappar aktiveringen av balansprodukter som syftar till att hålla elsystemets frekvens stabil. För att verifiera volymer av aktiverad efterfrågeminskning bör den systemansvarige för överföringssystemet använda en referensnivå som återspeglar den förväntade elförbrukningen utan aktivering av topplastutjämningsprodukten.
- (17) För att konsumenterna ska kunna delta aktivt på elmarknaderna och tillhandahålla sin flexibilitet förses de successivt med smarta mätarsystem. I ett antal medlemsstater går dock införandet av smarta mätarsystem fortfarande långsamt. I de fall då smarta mätarsystem ännu inte är installerade och i de fall då smarta mätarsystem inte ger tillräckligt detaljerade data bör systemansvariga för överförings- och distributionssystem kunna använda data från särskilda mätinstrument för att observera och reglera flexibilitetstjänster såsom efterfrågefleksibilitet och energilagring. Att möjliggöra användning av data från särskilda mätinstrument för observerbarhet och avveckling bör underlätta konsumenternas aktiva deltagande på marknaden och utvecklingen av deras efterfrågefleksibilitet. Användningen av data från dessa särskilda mätinstrument bör åtföljas av kvalitetskrav för data.
- (18) I denna förordning fastställs en rättslig grund för behandling av personuppgifter i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Medlemsstaterna bör säkerställa att alla principer och skyldigheter avseende skydd av personuppgifter som fastställs i den allmänna dataskyddsförordningen uppfylls, även när det gäller uppgiftsminimering. Om målet med detta direktiv kan uppnås utan behandling av personuppgifter bör leverantörerna förlita sig på anonymiserade och aggregerade data.
- (19) Konsumenter och leverantörer behöver ändamålsenliga och effektiva terminsmarknader för att täcka sin långsiktiga prisexponering och minska beroendet av kortsiktiga priser. För att säkerställa att energikunder i hela EU kan dra full nytta av fördelarna med integrerade

elmarknader och konkurrens i hela unionen bör funktionen hos unionens elterminsmarknad förbättras genom inrättandet av regionala virtuella knutpunkter i syfte att komma till rätta med den nuvarande marknadsfragmenteringen och den låga likviditeten i många elområden. Regionala virtuella knutpunkter bör omfatta flera elområden och säkerställa en lämplig priskorrelation. Vissa elområden omfattas kanske inte av en virtuell knutpunkt när det gäller att bidra till referenspriset för knutpunkten. Marknadsaktörer från dessa elområden bör dock fortfarande kunna risksäkra sig genom en knutpunkt.

- (20) Virtuella knutpunkter bör återspegla det aggregerade priset för flera elområden och tillhandahålla ett referenspris som bör användas av marknadsoperatörer för att erbjuda terminssäkringsprodukter. I detta avseende bör virtuella knutpunkter inte förstås som enheter som organiserar eller genomför transaktioner. De regionala virtuella knutpunkterna bör, genom att tillhandahålla ett referensprisindex, göra det möjligt att slå samman likviditet och ge marknadsaktörerna bättre möjligheter till risksäkring.
- (21) För att öka marknadsaktörernas möjligheter till risksäkring bör rollen för den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2016/1719 utvidgas. Den gemensamma tilldelningsplattformen bör erbjuda handel med finansiella långsiktiga överföringsrättigheter mellan de olika elområdena och de regionala virtuella knutpunkterna. De order som lämnas in av marknadsaktörer för finansiella överföringsrättigheter ska motsvaras av en samtidig tilldelning av långsiktig kapacitet mellan elområden. Sådan matchning och tilldelning bör genomföras regelbundet för att säkerställa tillräcklig likviditet och därmed effektiva risksäkringsmöjligheter för marknadsaktörerna. De långsiktiga överföringsrättigheterna bör utfärdas med täta löptider (från en månad till minst tre år framåt) för att anpassas till marknadsaktörernas typiska risksäkringshorisont. Den gemensamma tilldelningsplattformen bör vara föremål för övervakning och verkställighet för att säkerställa att den utför sina uppgifter korrekt.
- (22) Nättariffer bör ge systemansvariga för överförings- och distributionssystem incitament att använda flexibilitetstjänster genom att vidareutveckla innovativa lösningar för att optimera det befintliga nätet och upphandla flexibilitetstjänster, särskilt efterfrågefleksibilitet eller lagring. I detta syfte bör nättariffer utformas så att de tar hänsyn till systemansvarigas drifts- och kapitalutgifter eller en effektiv kombination av båda, så att de kan driva elsystemet på ett kostnadseffektivt sätt. Detta skulle ytterligare bidra till att integrera förnybara energikällor till lägsta kostnad för elsystemet och göra det möjligt för slutkunderna att värdera sina flexibilitetslösningar.
- (23) Havsbaserade förnybara energikällor, t.ex. havsbaserad vindkraft, havsenergi och flytande solceller, kommer att spela en avgörande roll för att bygga upp ett energisystem som till stor del bygger på förnybara energikällor och för att säkerställa klimatneutralitet senast 2050. Det finns dock betydande hinder för en bredare och effektiv utbyggnad som försvårar den massiva uppskalning som krävs för att uppnå dessa mål. Liknande hinder kan uppstå för annan havsbaserad teknik i framtiden. Dessa hinder omfattar investeringsrisker i samband med den unika topografiska situationen för havsbaserade hybridprojekt som är anslutna till mer än en marknad. För att minska investeringsrisken för utvecklare av sådana havsbaserade projekt och säkerställa att projekten i ett havsbaserat elområde har fullt marknadstillträde till de omgivande marknaderna, bör systemansvariga för överföringssystem garantera att det havsbaserade projektet har tillträde till kapaciteten hos respektive hybridsammanlänkning för alla marknadstidsenheter. Om den tillgängliga överföringskapaciteten minskas i sådan grad att hela den mängd elproduktion som det havsbaserade projektet annars skulle ha kunnat exportera inte kan levereras till marknaden, bör den eller de systemansvariga för överföringssystemen som

ansvarar för behovet av att begränsa kapaciteten i framtiden ges möjlighet att kompensera det havsbaserade projektets operatör i motsvarande grad med intäkter från överbelastning. Denna kompensation bör endast avse den produktionskapacitet som finns tillgänglig på marknaden, som kan vara väderberoende och varken omfattar driftstopp eller underhåll av det havsbaserade projektet. Närmare bestämmelser, inklusive villkoren för när åtgärden kan upphöra, är avsedda att fastställas i en tillämpningsförordning.

- (24) På dagen före-grossistmarknaden kommer de kraftverk som har låga marginalkostnader först i inmatningsordningen, men det pris som alla marknadsaktörer erhåller fastställs på grundval av den sista anläggning som behövs för att täcka efterfrågan, dvs. den som har de högsta marginalkostnaderna när marknaden klareras. I detta sammanhang har energikrisen visat att stigande priser på gas och stenkol kan leda till exceptionella och varaktiga prisökningar för gas- och koleldade produktionsanläggningar på dagen före-grossistmarknaden. Detta har i sin tur lett till exceptionellt höga priser på dagen före-marknaden i hela unionen, eftersom gas- och koleldade produktionsanläggningar ofta är de anläggningar som har de högsta marginalkostnaderna för att tillgodose efterfrågan på el.
- (25) Mot bakgrund av prisets roll på dagen före-marknaden som referens för priset på andra grossistmarknader för el och det faktum att alla marknadsaktörer får clearingpriset har tekniken med betydligt lägre marginalkostnader konsekvent haft höga intäkter.
- (26) För att uppnå unionens mål för minskade koldioxidutsläpp och de mål som fastställs i REPowerEU för att bli mer energioberoende måste unionen påskynda utbyggnaden av förnybar energi så att den går i en mycket snabbare takt. Med tanke på de investeringsbehov som krävs för att uppnå dessa mål bör marknaden se till att en långsiktig prissignal inrättas.
- (27) Inom denna ram bör medlemsstaterna sträva efter att skapa rätt marknadsvillkor för långsiktiga marknadsbaserade instrument, t.ex. energiköpsavtal. Energiförköpsavtalen är bilaterala köpeavtal mellan producenter och köpare av el. De ger kunden långsiktig prisstabilitet och den säkerhet som krävs för att producenten ska kunna fatta investeringsbeslut. Det är dock endast en handfull medlemsstater som har aktiva energiköpsavtal och köparna är vanligtvis begränsade till stora företag, inte minst eftersom energiköpsavtalen möter en rad hinder, särskilt svårigheten att täcka risken för betalningsinställelse från köparen i dessa långfristiga avtal. Medlemsstaterna bör ta hänsyn till behovet av att skapa en dynamisk marknad för energiköpsavtal när de fastställer strategier för att uppnå de mål för minskade koldioxidutsläpp i energisystemet som anges i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner.
- (28) Enligt artikel 15.8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ska medlemsstaterna bedöma de rättsliga och administrativa hindren för långfristiga avtal om köp av förnybar el och ska undanröja oberättigade hinder för, och främja en mer utbredd användning av, sådana avtal. Dessutom ska medlemsstaterna beskriva strategier och åtgärder som underlättar en mer utbredd användning av avtal om köp av förnybar el i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner. Utan att det påverkar denna skyldighet att rapportera om det regelverk som påverkar marknaden för energiköpsavtal bör medlemsstaterna säkerställa att instrument för att minska de finansiella risker som hänger samman med att köparen inte fullgör sina långfristiga betalningsskyldigheter inom ramen för energiköpsavtal är tillgängliga för företag som möter inträdeshinder på marknaden för energiköpsavtal och inte befinner sig i ekonomiska svårigheter i enlighet med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna skulle kunna besluta att inrätta ett garantisystem till marknadspriser. Medlemsstaterna bör införa bestämmelser för att undvika att minska likviditeten på elmarknaderna, exempelvis genom att använda finansiella energiköpsavtal. Medlemsstaterna bör inte ge stöd till energiköpsavtal för köp av produktion från fossila bränslen.

Standardmetoden bör vara icke-diskriminering mellan konsumenter, men medlemsstaterna skulle kunna besluta att rikta dessa instrument till specifika konsumentkategorier, med tillämpning av objektiva och icke-diskriminerande kriterier. Inom denna ram bör medlemsstaterna ta hänsyn till den potentiella roll som instrument som tillhandahålls på unionsnivå, till exempel av Europeiska investeringsbanken (EIB), kan spela.

- (29) Medlemsstaterna har flera instrument till sitt förfogande för att stödja utvecklingen av marknaderna för energiköpsavtal vid utformning och tilldelning av offentligt stöd. Om utvecklare av projekt för förnybar energi som deltar i ett anbudsförfarande för offentligt stöd ges möjlighet att reservera en del av produktionen för försäljning genom ett energiköpsavtal skulle det bidra till att främja och utöka marknaderna för energiköpsavtal. Som en del av denna anbudsutvärdering bör medlemsstaterna dessutom sträva efter att tillämpa kriterier för att ge incitament till tillträde till marknaden för energiköpsavtal för aktörer som möter inträdeshinder, t.ex. små och medelstora företag, och ge företräde åt anbudsgivare som åtar sig att underteckna ett energiköpsavtal för en del av produktproduktionen från en eller flera potentiella köpare som har svårt att få tillträde till marknaden för energiköpsavtal.
- (30) Om medlemsstaterna beslutar att stödja offentligt finansierade nya investeringar (*system med direkt prisstöd*) i koldioxidsnål, icke-fossil elproduktion, för att uppnå unionens mål för minskade koldioxidutsläpp, bör dessa system struktureras genom dubbelriktade differenskontrakt som, utöver en intäktsgaranti, inbegriper en övre gräns för marknadsintäkterna från de berörda produktionstillgångarna. Nya investeringar för elproduktion bör omfatta investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar för att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar, investeringar för att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller för att förlänga deras livslängd.
- (31) Sådana dubbelriktade differenskontrakt skulle säkerställa att producenternas intäkter från nya investeringar i elproduktion som får offentligt stöd blir mer oberoende av de volatila priserna på fossilbränslebaserad produktion, som vanligtvis sätter priset på dagen före-marknaden.
- (32) I den mån begränsningen att fastställa system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt inskränker de typer av system med direkt prisstöd som medlemsstaterna kan införa för förnybara energikällor, bör den dock begränsas till teknik med låga koldioxidutsläpp som inte använder fossila bränslen, med låga och stabila driftskostnader, och till teknik som vanligtvis inte ger elsystemet flexibilitet, samtidigt som teknik som befinner sig i ett tidigt skede av marknadsintroduktionen utesluts. Detta är nödvändigt för att säkerställa att den ekonomiska bärkraften hos produktionsteknik med höga marginalkostnader inte äventyras och för att upprätthålla incitamenten för teknik som kan ge elsystemet flexibilitet att lägga bud på elmarknaden på grundval av deras alternativkostnader. Dessutom bör begränsningen att fastställa system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt inte gälla ny teknik för vilken andra typer av system med direkt prisstöd kan vara bättre lämpade för att uppmuntra användningen av dem. Begränsningen bör inte påverka eventuella undantag för småskaliga anläggningar och demonstrationsprojekt enligt artikel 4.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 men bör ta hänsyn till särdragen hos gemenskaper för förnybar energi i enlighet med artikel 22.7 i det direktivet.
- (33) Med tanke på behovet av att skapa rättssäkerhet för producenterna bör medlemsstaternas skyldighet att tillämpa system med direkt prisstöd för elproduktion i form av dubbelriktade differenskontrakt endast gälla nya investeringar för elproduktion från de källor som anges i skälet ovan.

- (34) Tack vare den övre begränsningen av marknadsintäkterna bör system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt utgöra en ytterligare inkomstkälla för medlemsstaterna under perioder med höga energipriser. För att ytterligare mildra de höga elprisernas inverkan på konsumenternas energikostnader bör medlemsstaterna säkerställa att intäkterna från producenter som omfattas av system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt överförs till alla slutförbrukare av el, inbegripet hushåll, små och medelstora företag och industrikonsumenter, på grundval av deras förbrukning. Omfördelningen av intäkter bör ske på ett sätt som säkerställer att konsumenterna fortfarande i viss utsträckning är exponerade för prissignalen, så att de minskar sin förbrukning när priserna är höga, eller flyttar den till perioder med lägre priser (som vanligtvis är perioder med en högre andel produktion av förnybara energikällor). Medlemsstaterna bör säkerställa att de likvärdiga förutsättningarna och konkurrensen mellan de olika leverantörerna inte påverkas av omfördelningen av intäkter till slutförbrukarna av el.
- (35) Dessutom bör medlemsstaterna säkerställa att systemen med direkt prisstöd, oavsett form, inte undergräver elmarknadernas effektiva, konkurrenskraftiga och likvida funktion, vilket bevarar producenternas incitament att reagera på marknadssignaler, inbegripet att sluta producera när elpriserna ligger under deras driftskostnader, och slutkundernas incitament att minska förbrukningen när elpriserna är höga. Medlemsstaterna bör se till att stödsystem inte utgör ett hinder för utvecklingen av kommersiella avtal såsom energiköpsavtal.
- (36) Dubbelriktade differenskontrakt och energiköpsavtal kompletterar således varandra när det gäller att främja energiomställningen och se till att fördelarna med förnybar och koldioxidsnål energi kommer konsumenterna till godo. Med förbehåll för de krav som fastställs i denna förordning bör det stå medlemsstaterna fritt att besluta vilka instrument de använder för att uppnå sina mål för minskade koldioxidutsläpp. Genom energiköpsavtalen bidrar privata investerare till ökad användning av förnybar och koldioxidsnål energi och låser låga och stabila elpriser på lång sikt. Likaså uppnår offentliga organ samma mål på konsumenternas vägnar genom dubbelriktade differenskontrakt. Båda instrumenten är nödvändiga för att uppnå unionens mål för minskade koldioxidutsläpp genom utbyggnad av förnybar och koldioxidsnål energi, och samtidigt ge konsumenterna fördelarna med billig elproduktion.
- (37) Den påskyndade utbyggnaden av förnybara energikällor kräver en ökad tillgång till flexibilitetslösningar för att säkerställa att de integreras i nätet och för att elsystemet och elnätet ska kunna anpassa sig till variationen i elproduktion och elförbrukning över olika tidshorisonter. Tillsynsmyndigheterna bör regelbundet bedöma behovet av flexibilitet i elsystemet på grundval av indata från systemansvariga för överförings- och distributionssystem. Bedömningen av elsystemets flexibilitetsbehov bör ta hänsyn till alla befintliga och planerade investeringar (inbegripet befintliga tillgångar som ännu inte är anslutna till nätet) i flexibilitetskällor såsom flexibel elproduktion, sammanlänkningar, efterfrågefleksibilitet, energilagring eller produktion av förnybara bränslen, med tanke på behovet av minskade koldioxidutsläpp i energisystemet. På grundval av detta bör medlemsstaterna fastställa ett nationellt mål för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågefleksibilitet och lagring, vilket också bör återspeglas i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner.
- (38) För att uppnå det nationella målet för icke-fossil flexibilitet, t.ex. behov av efterfrågefleksibilitet och investeringar i lagring, kan medlemsstaterna utforma eller omforma kapacitetsmekanismer för att skapa en grön och flexibel kapacitetsmekanism. Medlemsstater som tillämpar en kapacitetsmekanism i linje med befintliga regler bör främja deltagande av icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågefleksibilitet och lagring, genom att införa ytterligare kriterier eller inslag i utformningen.

- (39) För att stödja miljöskyddsmålen bör det utsläppsgränsvärde för koldioxid som fastställs i artikel 22.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 ses som en övre gräns. Medlemsstaterna skulle därför kunna fastställa tekniska prestandanormer och gränsvärden för koldioxidutsläpp som begränsar deltagandet i kapacitetsmekanismer till flexibel, fossilfri teknik i full överensstämmelse med riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi²⁷, som uppmuntrar medlemsstaterna att införa gröna kriterier i kapacitetsmekanismerna.
- (40) Dessutom skulle medlemsstaterna, om de inte tillämpar en kapacitetsmekanism eller om de ytterligare kriterierna eller inslagen i utformningen av deras kapacitetsmekanism är otillräckliga för att uppnå det nationella målet för investeringar i efterfrågefleksibilitet och lagring, kunna tillämpa stödsystem för flexibilitet som består av betalningar för den tillgängliga kapaciteten för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågefleksibilitet och lagring.
- (41) Nya produktions- och förbrukningsanläggningars anslutning till nätet, särskilt anläggningar för förnybar energi, drabbas ofta av förseningar i förfarandena för anslutning. En av orsakerna till sådana förseningar är bristen på tillgänglig nätkapacitet på den plats som investeraren valt, vilket innebär ett behov av utbyggnad eller förstärkningar av nätet för att kunna ansluta anläggningarna till systemet på ett säkert sätt. Ett nytt krav på att systemansvariga för elsystem, både på överförings- och distributionsnivå, ska offentliggöra och uppdatera information om tillgänglig nätkapacitet inom sina verksamhetsområden skulle bidra till investerarnas beslutsfattande på grundval av information om tillgången till nätkapacitet inom systemet och därmed till den påskyndade utbyggnad av förnybar energi som krävs.
- (42) För att ta itu med problemet med långa svarstider vid begäran om anslutning till nätet bör systemansvariga för överförings- och distributionssystem dessutom tillhandahålla tydlig och öppen information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. Systemansvariga för överförings- och distributionssystem bör sträva efter att tillhandahålla sådan information inom tre månader från och med inlämnandet av begäran.
- (43) Under energikrisen har konsumenterna utsatts för extremt instabila grossistpriser på energi och haft begränsade möjligheter att delta på energimarknaden. Många hushåll har därför haft svårt att betala sina räkningar. Utsatta konsumenter och energifattiga drabbas hårdast²⁸, men medelinkomsthushåll har också utsatts för sådana svårigheter. Det är därför viktigt att uppdatera konsumenternas rättigheter och skydd så att konsumenterna kan dra nytta av energiomställningen, frikoppla sina elkostnader från kortsiktiga prisrörelser på energimarknaderna och ombalansera risken mellan leverantörer och konsumenter.
- (44) Konsumenterna bör ha tillgång till ett brett utbud av erbjudanden så att de kan välja ett avtal utifrån sina behov. Leverantörerna har dock minskat sina erbjudanden, avtal med fast pris har blivit ovanliga och urvalet av anbud har blivit begränsat. Konsumenterna bör alltid ha möjlighet att välja ett överkomligt fast pris och ett avtal med fast löptid, och leverantörerna bör inte ensidigt ändra villkoren innan ett sådant avtal löper ut.
- (45) Om leverantörerna inte ser till att deras elportfölj är tillräckligt risksäkrad kan förändringar i grossistpriserna på el innebära en finansiell risk för dem och leda till konkurser där kostnaderna vältras över på konsumenter och andra nätanvändare. Det bör därför säkerställas att

²⁷ Meddelande från kommissionen – *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022* (EUT C 80, 18.2.2022, s. 1).

²⁸ Vissa grupper löper större risk att drabbas av energifattigdom eller löper större risk att drabbas av de negativa effekterna av energifattigdom, t.ex. kvinnor, personer med funktionsnedsättning, äldre personer, barn och personer med etnisk minoritetsbakgrund.

leverantörerna är risksäkrade på lämpligt sätt när de erbjuder avtal med fast pris. En lämplig risksäkringsstrategi bör beakta leverantörernas tillgång till sin egen produktion och dess kapitalisering samt dess exponering för förändringar i grossistmarknadspriserna.

- (46) Konsumenterna bör kunna välja den leverantör som erbjuder dem det pris och den tjänst som bäst passar deras behov. Framsteg inom teknik för mätning och individuell mätning i kombination med informations- och kommunikationsteknik innebär att det nu är tekniskt möjligt att ha flera leverantörer för en och samma fastighet. Om kunderna så önskar bör de kunna utnyttja dessa möjligheter att välja en separat leverantör, särskilt när det gäller el för att driva apparater som värmepumpar eller elfordon som har en särskilt hög förbrukning eller som också har möjlighet att automatiskt ändra sin elförbrukning som svar på prissignaler. Med snabbt reagerande särskilda mätinstrument som är kopplade till eller inbyggda i apparater med flexibel, kontrollerbar last kan slutkunderna dessutom delta i andra incitamentsbaserade efterfrågestyrningssystem som tillhandahåller flexibilitetstjänster på elmarknaden och till systemansvariga för överförings- och distributionssystem. På det hela taget bör sådana arrangemang bidra till ökad användning av efterfrågefleksibilitet och konsumentinflytande så att konsumenterna får större kontroll över sin energianvändning och sina energikostnader, samtidigt som elsystemet ges ytterligare flexibilitet för att kunna hantera fluktuationer i efterfrågan och tillgång.
- (47) På grund av den ökande komplexiteten i energierbjudanden och olika marknadsföringsmetoder har konsumenterna ofta svårt att fullt ut förstå vad de ansluter sig till. Det råder i synnerhet oklarhet om hur priset fastställs, villkoren för förlängning av avtalet, konsekvenserna av att säga upp ett avtal eller skälen till att leverantören ändrat villkoren. Därför bör leverantörer eller marknadsaktörer som deltar i aggregering ge konsumenterna kort och lättförståelig basinformation om energierbjudanden innan avtalet undertecknas.
- (48) För att säkerställa kontinuitet i försörjningen för konsumenterna om leverantören går i konkurs bör medlemsstaterna vara skyldiga att utse sistahandsleverantörer som kan behandlas som tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster. Denna leverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som också utför distributionsfunktioner, förutsatt att den uppfyller kraven på åtskillnad i artikel 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944. Detta innebär dock inte någon skyldighet för medlemsstaterna att leverera till ett visst fast minimipris.
- (49) Energidelning kan skapa resiliens mot effekterna av höga och volatila grossistmarknadspriser på konsumenternas energikostnader, ge en bredare grupp konsumenter som annars inte har möjlighet att bli aktiva kunder på grund av ekonomiska eller rumsliga begränsningar, t.ex. energifattiga och utsatta konsumenter, ökad användning av förnybar energi genom att mobilisera ytterligare privata kapitalinvesteringar och diversifiera ersättningsvägarna. Genom integrering av lämpliga prissignaler och lagringsanläggningar kan eldelning lägga grunden till att frigöra mindre konsumenters flexibilitetspotential.
- (50) Aktiva kunder som äger, leasar eller hyr en lagrings- eller produktionsanläggning bör ha rätt att dela överskottsproduktion och ge andra konsumenter möjlighet att bli aktiva eller dela den förnybara energi som produceras eller lagras i gemensamt leasade, hyrda eller ägda anläggningar, antingen direkt eller genom en tredjepartsfacilitator. Energidelningsarrangemang kan antingen baseras på privata avtal mellan aktiva kunder eller organiseras genom en juridisk person. En rättslig enhet som införlivar kriterierna för en gemenskap för förnybar energi enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 eller en medborgarenergigemenskap enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 kan dela el som produceras från anläggningar som de har full äganderätt till med sina

medlemmar. Ramen för skydd och egenmakt för energidelning bör särskilt uppmärksamma energifattiga och utsatta konsumenter.

- (51) Energidelning möjliggör kollektiv förbrukning av egenproducerad eller lagrad el som matas in i nätet av mer än en samverkande aktiv kund. Medlemsstaterna bör inrätta lämplig it-infrastruktur för att möjliggöra administrativ matchning inom en viss tidsram av förbrukning med egenproducerad eller lagrad förnybar energi i syfte att beräkna energikomponenten i energiräkningen. Utmatningen från dessa anläggningar bör fördelas mellan de aggregerade konsumentbelastningsprofilerna på grundval av statiska, variabla eller dynamiska beräkningsmetoder som kan fastställas på förhand eller överenskommas av de aktiva kunderna.
- (52) Utsatta kunder bör skyddas på lämpligt sätt från bortkoppling av el och bör inte heller försättas i en situation som tvingar dem att koppla bort sig. Leverantörerna och alla berörda nationella myndigheter har fortfarande en viktig roll när det gäller att identifiera lämpliga åtgärder, både på kort och på lång sikt, som bör finnas till hands för utsatta kunder så att de kan hantera sin energianvändning och sina energikostnader, även genom ett nära samarbete med de sociala trygghetssystemen.
- (53) Offentliga interventioner i prissättningen av el utgör i princip en marknadssnedvridande åtgärd. Sådana ingripanden får därför endast genomföras som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och omfattas av särskilda villkor. Detta direktiv ger möjlighet att ha reglerade priser för energifattiga och utsatta hushåll, även under kostnaderna, och, som en övergångsåtgärd, för hushåll och mikroföretag. I kristider, när grossist- och slutkundspriserna på el ökar avsevärt och har en negativ inverkan på ekonomin i stort, bör medlemsstaterna tillåtas att tillfälligt utvidga tillämpningen av reglerade priser även till små och medelstora företag. För både hushåll och små och medelstora företag bör medlemsstaterna tillfälligt tillåtas att fastställa reglerade priser som understiger kostnaderna, förutsatt att detta inte skapar snedvridning mellan leverantörer och att leverantörerna kompenseras för de kostnader det innebär att leverera till priser som understiger kostnaderna. Det måste dock säkerställas att en sådan prisreglering är målinriktad och inte skapar incitament för att öka förbrukningen. En sådan prisreglering bör därför begränsas till 80 % av medianförbrukningen för hushåll och till 70 % av föregående års förbrukning för små och medelstora företag. Kommissionen bör fastställa när en sådan elpriskris föreligger och följaktligen när denna möjlighet blir tillämplig. Kommissionen bör också specificera giltigheten för detta fastställande, under vilket den tillfälliga förlängningen av reglerade priser gäller, som kan vara upp till ett år. I den mån någon av de åtgärder som avses i denna förordning utgör statligt stöd, påverkar bestämmelserna om sådana åtgärder inte tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.
- (54) De åtgärder som avses i denna förordning påverkar inte heller tillämpningen av direktiv 2014/65/EU, förordning (EU) 2016/1011 och förordning (EU) nr 648/2012.
- (55) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 bör ändras i enlighet med detta.
- (56) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

Artikel 1

Ändringar av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el

Förordning (EU) 2019/943 ska ändras på följande sätt:

(1) Artikel 1 ska ändras på följande sätt:

[a] Led b ska ersättas med följande:

”b) fastställa grundläggande principer för välfungerande, integrerade elmarknader som möjliggör icke-diskriminerande marknadstillträde för alla leverantörer av resurser och för elkunder, möjliggör utveckling av terminsmarknader för el så att leverantörer och konsumenter kan säkra eller skydda sig mot risken för framtida volatilitet i elpriserna, ger mer inflytande till konsumenterna, säkerställer konkurrenskraft på den globala marknaden, ökar flexibiliteten genom lösningar för efterfrågefleksibilitet, energilagring och icke-fossil flexibilitet, säkerställer energieffektivitet, underlättar aggregering av decentraliserad produktion och förbrukning, och möjliggör marknadsintegrering såväl som sektoriell integrering och marknadsbaserad ersättning för el som produceras från förnybara källor.”

[b] Följande led ska läggas till som led e:

”e) stödja långsiktiga investeringar i produktion av förnybar energi och möjliggöra för konsumenterna att göra sina energikostnader mindre beroende av fluktuationer i kortsiktiga elmarknadspriser, särskilt priserna på fossila bränslen på medellång till lång sikt.”

(2) I artikel 2 ska följande led läggas till:

”72. *topplasttimme*: en timme med den högsta elförbrukningen i kombination med en låg nivå av el producerad från förnybara energikällor, med beaktande av utbyten mellan elområden.

73. *topplastutjämning*: marknadsaktörernas förmåga att minska elförbrukningen vid höglasttimmar, fastställd av den systemansvarige för överföringssystemet.

74. *topplastutjämningsprodukt*: en marknadsbaserad produkt genom vilken marknadsaktörerna kan tillhandahålla topplastutjämnning till de systemansvariga för överföringssystemen.
75. *virtuell knutpunkt*: en icke-fysisk region som omfattar mer än ett elområde för vilket ett indexpris fastställs med tillämpning av en metod.
76. *dubbelriktat differenskontrakt*: ett kontrakt som ingås mellan en operatör av en elproduktionsanläggning och en motpart, vanligtvis ett offentligt organ, som ger både ett minimiskydd och en gräns för överkompensation; kontraktet är utformat för att bevara incitamenten för produktionsanläggningen att vara verksam och delta effektivt på elmarknaderna och är förenligt med principerna i artikel 4.2 och artikel 4.3 första och tredje styckena i direktiv (EU) 2018/2001.
77. *energi köpsavtal*: ett avtal enligt vilket en fysisk eller juridisk person förbinder sig att köpa el från en elproducent på marknadsbasis.
78. *marknadsintäkter*: realiserade inkomster som en elproducent erhåller i utbyte mot försäljning och leverans av el i unionen, oavsett i vilken avtalsform utbytet sker, och exklusive stöd från medlemsstaterna.
79. *särskilt mätinstrument*: ett instrument som är anslutet till eller inbyggt i en tillgång som möjliggör försäljning av efterfrågefleksibilitet eller flexibilitetstjänster på elmarknaden eller till systemansvariga för överförings- och distributionssystem.
80. *fleksibilitet*: ett elsystems förmåga att anpassa sig till variationerna i produktions- och konsumtionsmönster och nåttillgänglighet mellan relevanta marknadstidsramar.”
- (3) Artikel 7 ska ändras på följande sätt:
- [a] Punkt 1 ska ersättas med följande:
- ”1. Systemansvariga för överföringssystem och nominerade elmarknadsoperatörer, eller en enhet som utses av dem, ska tillsammans organisera hanteringen av de integrerade dagen före- och intradagsmarknaderna i enlighet med förordning (EU) 2015/1222. Systemansvariga för överföringssystem och nominerade elmarknadsoperatörer ska samarbeta på unionsnivå eller, om så är lämpligare, på regional nivå för att maximera effektiviteten och ändamålsenligheten i unionens dagen före- och intradagshandel med el. Skyldigheten att samarbeta påverkar inte tillämpningen av unionens konkurrensrätt. Systemansvariga för överföringssystem och nominerade elmarknadsoperatörer ska, i sina funktioner som rör elhandel, vara föremål för tillsyn av tillsynsmyndigheterna i enlighet med artikel 59 i direktiv (EU) 2019/944 och artiklarna 4 och 8 i förordning (EU) 2019/942.”

[b] Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Led c ska ersättas med följande:

”c) maximera alla marknadsaktörers möjligheter att delta i handel mellan och inom elområden på ett icke-diskriminerande sätt så nära realtid som möjligt och i alla elområden,”

ii) Följande led ska införas som led ca:

”ca) organiseras på ett sådant sätt att det säkerställs att likviditeten delas mellan alla nominerade elmarknadsoperatörer, både för handel mellan elområden och handel inom elområden.”

(4) Följande artiklar ska införas som artiklarna 7a och 7b:

”Artikel 7a

Topplastutjämningsprodukt

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 40.5 och 40.6 i eldirektivet får systemansvariga för överföringssystem upphandla topplastutjämningsprodukter för att minska efterfrågan på el under topplasttimmar.
2. Systemansvariga för överföringssystem som vill upphandla en topplastutjämningsprodukt ska lämna in ett förslag till tillsynsmyndigheten i den berörda medlemsstaten med en beskrivning av dimensioneringen och villkoren för upphandlingen av topplastutjämningsprodukten. Förslaget från den systemansvarige för överföringssystemet ska uppfylla följande krav:
 - (a) Dimensioneringen av topplastutjämningsprodukten ska baseras på en analys av vilket behov det finns av en tilläggstjänst för att säkerställa försörjningstrygghet. Analysen ska ta hänsyn till en tillförlitlighetsnorm eller objektiva och transparenta kriterier för nätstabilitet som godkänts av tillsynsmyndigheten. Dimensioneringen ska ta hänsyn till prognosen för efterfrågan, prognosen för el producerad från förnybara energikällor och prognosen för andra flexibilitetskällor i systemet. Dimensioneringen av topplastutjämningsprodukten ska begränsas för att säkerställa att de förväntade fördelarna med produkten inte överstiger de förväntade kostnaderna.
 - (b) Upphandlingen av en topplastutjämningsprodukt ska baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier och begränsas till efterfrågefleksibilitet.
 - (c) Upphandlingen av topplastutjämningsprodukten ska ske genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, där urvalet baseras på den lägsta kostnaden för att uppfylla på förhand fastställda tekniska och miljömässiga kriterier.
 - (d) Avtal för en topplastutjämningsprodukt får inte ingås mer än två dagar före avtalets aktivering och avtalsperioden får inte vara längre än en dag.
 - (e) Aktiveringen av topplastutjämningsprodukten får inte minska kapaciteten mellan elområden.

- (f) Aktiveringen av topplastutjämningsprodukten ska ske efter stängningen av dagen före marknaden och innan balansmarknaden öppnar.
 - (g) Topplastutjämningsprodukten får inte medföra att produktion bortom mätpunkten inleds.
3. Den faktiska minskningen av förbrukning till följd av aktivering av en topplastutjämningsprodukt ska mätas mot ett referensvärde som återspeglar den förväntade elförbrukningen utan aktivering av topplastutjämningsprodukten. Systemansvariga för överföringssystem ska utarbeta en referensmetod i samråd med marknadsaktörerna och lämna in den till tillsynsmyndigheten.
 4. Tillsynsmyndigheterna ska godkänna förslaget från de systemansvariga för överföringssystem som vill upphandla en topplastutjämningsprodukt och det inlämnade förslaget till referensmetod i enlighet med punkterna 2 och 3, eller begära att de systemansvariga för överföringssystemen ändrar förslaget om det inte uppfyller kraven i dessa punkter.

Artikel 7b

Särskilt mätinstrument

1. Medlemsstaterna ska tillåta systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem att använda data från särskilda mätinstrument för att observera och reglera efterfrågefleksibilitet och flexibilitetstjänster, inbegripet från lagringssystem.
2. Medlemsstaterna ska fastställa krav för en valideringsprocess för särskilda mätinstrument för att kontrollera och säkerställa kvaliteten på respektive data.”

(5) Artikel 8 ska ändras på följande sätt:

(a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”Nominerade elmarknadsoperatörer ska ge marknadsaktörer möjlighet att handla energi så nära realtid som möjligt, och åtminstone fram till stängningstiden för kapacitetstilldelning mellan elområden på intradagsmarknaden. Senast den 1 januari 2028 ska stängningstiden för kapacitetstilldelning mellan elområden vara tidigast 30 minuter före realtid.”

(b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

”Nominerade elmarknadsoperatörer ska tillhandahålla produkter för handel på dagen före- och intradagsmarknaderna som är tillräckligt små, så att bud kan lämnas på 100 kW eller mindre, för att möjliggöra effektivt deltagande med efterfrågefleksibilitet, energilagring och småskalig förnybar energi, inbegripet direkt deltagande av kunder.”

[6] Artikel 9 ska ersättas med följande:

Terminsmarknader

1. Senast den 1 december 2024 ska Entso för el, efter samråd med Esma, lämna in ett förslag till Acer om inrättande av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden. I förslaget ska myndigheten
 - (a) fastställa den geografiska omfattningen av de virtuella knutpunkterna för terminsmarknaden, inbegripet de elområden som bildar dessa knutpunkter, i syfte att maximera priskorrelationen mellan referenspriserna och priserna i de elområden som utgör virtuella knutpunkter,
 - (b) inkludera en metod för beräkning av referenspriserna för de virtuella knutpunkterna för terminsmarknaden, i syfte att maximera korrelationerna mellan referenspriset och priserna i de elområden som bildar en virtuell knutpunkt, en sådan metod ska vara tillämplig på alla virtuella knutpunkter och baseras på objektiva kriterier fastställda på förhand,
 - (c) inkludera en definition av finansiella långsiktiga överföringsrättigheter från elområden till virtuella knutpunkter för terminsmarknaden,
 - (d) maximera handelsmöjligheterna för risksäkringsprodukter som hänvisar till de virtuella naven för terminsmarknaden samt för långsiktiga överföringsrättigheter från elområden till virtuella knutpunkter.
2. Inom sex månader från mottagandet av förslaget om inrättande av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden ska Acer utvärdera det och antingen godkänna eller ändra det. I det senare fallet ska Acer samråda med Entso för el innan Acer antar ändringarna. Det förslag som antas ska offentliggöras på Acers webbplats.
3. Den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719 ska ha en juridisk form som avses i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132.
4. Den gemensamma tilldelningsplattformen ska göra följande:
 - (a) Erbjuda handel med långsiktiga överföringsrättigheter mellan varje elområde och virtuell knutpunkt. När ett elområde inte ingår i en virtuell knutpunkt får det utfärda finansiella långsiktiga överföringsrättigheter till en virtuell knutpunkt eller till andra elområden som ingår i samma kapacitetsberäkningsregion.
 - (b) Regelbundet tilldela långsiktig kapacitet mellan elområden på ett transparent, marknadsbaserat och icke-diskriminerande sätt. Tilldelningsfrekvensen för den långsiktiga kapaciteten mellan elområden ska stödja en effektivt fungerande terminsmarknad.
 - (c) Erbjuda handel med finansiella överföringsrättigheter som ska göra det möjligt för innehavare av dessa finansiella överföringsrättigheter att avlägsna exponering för positiva och negativa prisspreadar, och med flera olika löptider på upp till minst tre år framåt.
5. Om en tillsynsmyndighet anser att marknadsaktörerna har otillräckliga möjligheter till risksäkring, och efter samråd med relevanta behöriga myndigheter på finansmarknaden ifall

terminsmarknaderna gäller finansiella instrument enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU, får den kräva att elbörser eller systemansvariga för överföringssystem genomför ytterligare åtgärder, t.ex. verksamhet som marknadsgarant, för att förbättra terminsmarknadens likviditet. Marknadsoperatörer ska, med iakttagande av unionens konkurrensrätt samt direktiv 2014/65 och förordningarna (EU) nr 648/2012 och (EU) nr 600/2014, kunna utveckla terminsprodukter för risksäkring, även terminsprodukter för långsiktig risksäkring, för att ge marknadsaktörerna, däribland ägare till elproduktionsanläggningar som använder förnybara energikällor, lämpliga möjligheter att skydda sig mot ekonomiska risker till följd av prisvariationer. Medlemsstaterna får inte kräva att sådan risksäkring begränsas till handel inom en medlemsstat eller ett elområde.”

(7) Artikel 18 ska ändras på följande sätt:

[a] Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Tariffmetoderna ska avspegla de fasta kostnaderna för systemansvariga för överförings- och distributionssystem, och ska beakta både kapital- och driftskostnader för att erbjuda tillräckliga incitament för systemansvariga för överförings- och distributionssystem på både kort och lång sikt, inklusive föregripande investeringar, för att öka effektiviteten, inklusive energieffektiviteten, främja marknadsintegreringen och försörjningstryggheten, ge stöd till flexibilitetstjänster, effektiva investeringar inbegripet lösningar för att optimera det befintliga nätet och underlätta efterfrågefleksibilitet och relaterad forskningsverksamhet samt att underlätta innovation i kundernas intresse inom exempelvis digitalisering, flexibilitetstjänster och sammanlänknings.”

[b] Punkt 8 ska ersättas med följande:

”8. Metoder för överförings- och distributionstariffer ska ge systemansvariga för överförings- och distributionssystem incitament att säkerställa den mest kostnadseffektiva driften och utvecklingen av sina nät, inbegripet genom upphandling av tjänster. För detta ändamål ska tillsynsmyndigheter betrakta relevanta kostnader som berättigade och inkludera dessa relevanta kostnader i överförings- och distributionstariffer, och ska införa prestationsmål för att ge de systemansvariga för överförings- och distributionssystem incitament till att öka effektiviteten i sina nät, inklusive genom energieffektivitet, användning av flexibilitetstjänster och utveckling av smarta nät och intelligenta mätsystem.”

[c] I punkt 9 ska led f ersättas med följande:

”f) Metoder för att säkerställa transparens i tariffernas fastställande och struktur, inklusive föregripande investeringar.”

[d] I punkt 9 ska följande led läggas till som led i:

”i) incitament för effektiva investeringar i nät, inklusive i flexibilitetsresurser och flexibla anslutningsavtal.”

[8] I artikel 19 ska punkt 2 ändras på följande sätt:

[a] Led b ska ersättas med följande:

”b) optimering av användningen av kapacitet mellan elområden för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, i tillämpliga fall genom samordnade korrigerande åtgärder, eller täckning av kostnader för nätinvesteringar i syfte att minska överbelastningen i sammanlänkningsnät, eller

[b] Följande led ska läggas till som led c:

”c) kompensation till operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar i ett havsbaserat elområde ifall tillträdet till sammanlänkade marknader har minskats på ett sådant sätt att en eller flera systemansvariga för överföringssystem inte har gjort tillräcklig kapacitet tillgänglig på sammanlänkningsnätet eller de kritiska nätelement som påverkar sammanlänkningsnätets kapacitet, vilket lett till att operatören av den havsbaserade anläggningen inte kan exportera sin elproduktionskapacitet till marknaden.”

[9] Följande kapitel ska införas som kapitel IIIa:

”Kapitel IIIa

Särskilda investeringsincitament för att uppnå unionens mål för minskade koldioxidutsläpp

Artikel 19a

Energiköpsavtal

1. Medlemsstaterna ska främja energiköpsavtal i syfte att uppnå de mål som anges i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner med avseende på dimensionen ”minskade växthusgasutsläpp” enligt artikel 4 a i förordning (EU) 2018/1999, samtidigt som konkurrenskraftiga och likvida elmarknader bevaras.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns instrument såsom garantisystem till marknadspriser för att minska de finansiella riskerna i samband med betalningsinställelser från förköparen inom ramen för energiköpsavtal, som är tillgängliga för kunder som möter inträdeshinder på marknaden för energiköpsavtal och inte befinner sig i ekonomiska svårigheter i enlighet med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. I detta syfte ska medlemsstaterna beakta instrument på unionsnivå. Medlemsstaterna ska fastställa vilka

kundkategorier som dessa instrument riktar sig till, med tillämpning av icke-diskriminerande kriterier.

3. Garantisystem för energiköpsavtal som stöds av medlemsstaterna ska innehålla bestämmelser som ska förhindra minskad likviditet på elmarknaderna och ska inte ge stöd till inköp av produktion från fossila bränslen.
4. Vid utformningen av stödsystemen för el från förnybara energikällor ska medlemsstaterna tillåta deltagande av projekt som reserverar en del av elen för försäljning genom ett energiköpsavtal eller andra marknadsbaserade arrangemang och sträva efter att använda utvärderingskriterier för att ge incitament till tillträde till marknaden för energiköpsavtal för kunder som möter inträdeshinder. Sådana utvärderingskriterier kan i synnerhet ge företräde åt anbudsgivare som lägger fram ett undertecknat energiköpsavtal eller ett åtagande att underteckna ett energiköpsavtal för en del av projektets produktion från en eller flera potentiella köpare som möter inträdeshinder på marknaden för energiköpsavtal.
5. Energiköpsavtalen ska ange elområdet för leverans och ansvaret för att säkerställa överföringsrättigheter mellan elområden i händelse av en ändring av elområdet i enlighet med artikel 14.
6. I energiköpsavtalen ska det anges på vilka villkor som kunder och producenter får lämna energiköpsavtalen, t.ex. eventuella tillämpliga utträdesavgifter och uppsägningsperioder, i enlighet med unionens konkurrenslagstiftning.

Artikel 19b

System med direkt prisstöd för nya investeringar i produktion

1. System med direkt prisstöd för nya investeringar för elproduktion från de källor som förtecknas i punkt 2 ska utformas som ett dubbelriktat differenskontrakt. Nya investeringar för elproduktion ska omfatta investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar för att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar samt investeringar för att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller för att förlänga deras livslängd.
2. Punkt 1 ska tillämpas på nya investeringar i elproduktion från följande källor:
 - (a) Vindenergi.
 - (b) Solenergi.
 - (c) Geotermisk energi.
 - (d) Vattenkraft utan vattenmagasin.
 - (e) Kärnenergi.
3. System med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt ska
 - (a) vara utformade så att de intäkter som uppbärs när marknadspriset ligger över lösenpriset fördelas till alla slutförbrukare på grundval av deras andel av förbrukningen (samma kostnad/återbetalning per förbrukad MWh),
 - (b) säkerställa att fördelningen av intäkterna till elslutkunder är utformad så att den inte undanröjer konsumenternas incitament att minska sin förbrukning eller flytta den till perioder då elpriserna är låga och inte undergräver konkurrensen mellan elleverantörerna.

Artikel 19c

Bedömning av flexibilitetsbehov

1. Senast den 1 januari 2025 och därefter vartannat år ska tillsynsmyndigheten i varje medlemsstat bedöma behovet av flexibilitet i elsystemet för en period på minst fem år och utarbeta en rapport om detta, med tanke på behovet av att på ett kostnadseffektivt sätt uppnå försörjningstrygghet och fasa ut fossila bränslen i elsystemet, med beaktande av integreringen av olika sektorer. Rapporten ska baseras på de uppgifter och analyser som tillhandahålls av den medlemsstatens systemansvariga för överförings- och distributionssystem i enlighet med punkt 2 och med användning av den metod som avses i punkt 3.
2. Rapporten ska innehålla en utvärdering av behovet av flexibilitet för att integrera el från förnybara energikällor i elsystemet och särskilt beakta potentialen för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring, för att tillgodose detta behov, både på överförings- och distributionsnivå. I rapporten ska åtskillnad göras mellan behov av säsongs-, dygns- och timflexibilitet.
3. De systemansvariga för överförings- och distributionssystemen i varje medlemsstat ska förse tillsynsmyndigheten med de data och analyser som behövs för utarbetandet av den rapport som avses i punkt 1.
4. Entso för el och den europeiska enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem (EU DSO-enheten) ska samordna de uppgifter och analyser som ska tillhandahållas i enlighet med punkt 2. De ska särskilt
 - (a) fastställa typen av data som systemansvariga för överförings- och distributionssystem ska tillhandahålla tillsynsmyndigheterna samt vilket format som ska användas,
 - (b) utveckla en metod för den analys som systemansvariga för överförings- och distributionssystem gör av flexibilitetsbehoven, med beaktande av åtminstone alla befintliga flexibilitetskällor och planerade investeringar på sammanlänkings-, överförings- och distributionsnivå samt behovet av att fasa ut fossila bränslen i elsystemet.
5. Entso för el och EU DSO-enheten ska ha ett nära samarbete med varandra när det gäller samordningen av systemansvariga för överförings- och distributionssystem.
6. Senast den 1 mars 2024 ska Entso för el och EU DSO-enheten gemensamt lämna in ett förslag till Acer om typen av data som ska lämnas in till tillsynsmyndigheterna, vilket format som ska användas samt den metod som avses i punkt 3. Inom tre månader från mottagandet av förslaget ska Acer antingen godkänna förslaget eller ändra det. I det senare fallet ska Acer samråda med Entso för el och EU DSO-enheten innan Acer antar ändringarna. Det förslag som antas ska offentliggöras på Acers webbplats.
7. Tillsynsmyndigheterna ska överlämna de rapporter som avses i punkt 1 till Acer och offentliggöra dem. Inom tolv månader från mottagandet av rapporterna ska Acer utfärda en rapport med analyser av rapporterna och rekommendationer om frågor av gränsöverskridande betydelse när det gäller tillsynsmyndigheternas slutsatser.

Artikel 19d

Vägledande nationellt mål för efterfrågeflexibilitet och lagring

På grundval av tillsynsmyndighetens rapport enligt artikel 19c.1 ska varje medlemsstat fastställa ett vägledande nationellt mål för efterfrågeflexibilitet och lagring. Detta vägledande nationella mål ska också återspeglas i medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner när det gäller dimensionen ”den inre energimarknaden” i enlighet med artiklarna 3, 4 och 7 i förordning (EU) 2018/1999 och i deras integrerade tvååriga lägesrapporter i enlighet med artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999.

Artikel 19e

Stödsystem för flexibilitet

1. Medlemsstater som tillämpar en kapacitetsmekanism i enlighet med artikel 21 ska överväga att främja deltagande av icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring, genom att införa ytterligare kriterier eller inslag i utformningen av kapacitetsmekanismen.
2. Om de åtgärder som införs i enlighet med punkt 1 för att främja deltagande av icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring, i kapacitetsmekanismer är otillräckliga för att uppnå de flexibilitetsbehov som identifierats i enlighet med 19d, får medlemsstaterna tillämpa stödsystem för flexibilitet som består av betalningar för den tillgängliga kapaciteten för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring.
3. Medlemsstater som inte tillämpar en kapacitetsmekanism får tillämpa stödsystem för flexibilitet som består av betalningar för den tillgängliga kapaciteten för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring.

Artikel 19f

Principer för utformning av stödsystem för flexibilitet

Stödsystem för icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring, som tillämpas av medlemsstaterna i enlighet med artikel 19e.2 och 19e.3

- (a) får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att hantera de identifierade flexibilitetsbehoven på ett kostnadseffektivt sätt,
- (b) ska begränsas till nya investeringar i icke-fossil flexibilitet, t.ex. efterfrågeflexibilitet och lagring,
- (c) får inte medföra att fossilbränslebaserad produktion bortom mätpunkten inleds,
- (d) ska välja kapacitetsleverantörer på ett transparent, icke-diskriminerande och konkurrensbaserat sätt,
- (e) ska förhindra otillbörlig snedvridning av elmarknadernas effektiva funktion, inbegripet bevarande av incitament för effektiv drift och prissignaler samt exponering för prisvariationer och marknadsrisker,

- (f) ska ge incitament för integrering på elmarknaden på ett marknadsbaserat och marknadsorienterat sätt, samtidigt som man undviker onödiga snedvridningar av elmarknaderna och tar hänsyn till eventuella kostnader för systemintegration och nätstabilitet,
- (g) ska fastställa en miniminivå för deltagande på marknaden när det gäller aktiverad energi, som tar hänsyn till de tekniska särdragen hos lagring och efterfrågefleksibilitet,
- (h) ska tillämpa lämpliga påföljder för kapacitetsleverantörer som inte respekterar den miniminivå för deltagande på marknaden som avses i led g, eller som inte följer incitament för effektiv drift och prissignaler,
- (i) ska vara öppna för gränsöverskridande deltagande.”

(10) I artikel 37.1 ska led a ersättas med följande:

”a) Genomföra den samordnade kapacitetsberäkningen i enlighet med de metoder som utvecklats i enlighet med riktlinjen för förhandstilldelning av kapacitet, riktlinjen för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning och riktlinjen för balansering som antagits på grundval av artikel 18.5 i förordning (EG) nr 714/2009.”

(11) Artikel 50 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkt ska läggas till som punkt 4a:

”4a. De systemansvariga för överföringssystemen ska på ett tydligt och transparent sätt offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar inom sina respektive verksamhetsområden, även i överbelastade områden om flexibla energilagranslutningar kan tas emot, och regelbundet uppdatera denna information minst en gång i kvartalet.

Systemansvariga för överföringssystem ska också tillhandahålla tydlig och transparent information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. De ska tillhandahålla sådan information inom tre månader från och med inlämnandet av begäran.”

(12) I artikel 57 ska följande punkt läggas till som punkt 3:

”3. Systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta med varandra för att offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar inom sina respektive verksamhetsområden på ett konsekvent sätt och ge tillräckligt detaljerad synlighet åt utvecklare av nya energiprojekt och andra potentiella nätanvändare.”

(13) I artikel 59.1 ska led b ersättas med följande:

”b) Regler för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning i enlighet med artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944 och artiklarna 7–10, 13–17, 19 och 35–37 i den här förordningen, inklusive regler om metoder och processer för beräkning av dagen före-, intradagskapacitet och terminsbaserad kapacitet, nätmodeller, konfigurerings av elområden, omdirigering och motköp, handelsalgoritmer, gemensam dagen före- eller intradagskoppling, inklusive möjligheten att drivas av en enda enhet, garanterad tilldelad kapacitet mellan elområden, fördelning av intäkter från överbelastning, tilldelning av finansiella långsiktiga överföringsrättigheter genom den gemensamma tilldelningsplattformen, risksäkring för överföring mellan elområden, nomineringsförfaranden samt täckning av kostnader för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning.”

(14) Följande artikel ska läggas till som artikel 69a:

”Artikel 69a

Samverkan med unionens finansiella lagstiftning

Ingenting i denna förordning får avvika från bestämmelserna i direktiv 2014/65/EU, förordning (EU) nr 648/2012 och förordning (EU) nr 600/2014 när marknadsaktörer eller marknadsoperatörer ägnar sig åt verksamhet som rör finansiella instrument, särskilt enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU.”

(15) I bilaga I ska punkt 1.2 ersättas med följande:

”1.2 Samordnad kapacitetsberäkning ska genomföras för alla tidsramar för tilldelning.”

Artikel 2

Ändringar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ska ändras på följande sätt:

(1) Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

(a) Punkterna 8 och 49 ska ersättas med följande:

”8. *aktiv kund*: en slutkund, eller en grupp av samarbetande slutkunder, som förbrukar eller lagrar el som producerats inom den egna fastigheten vilken är belägen inom ett avgränsat område, eller egenproducerad eller delad el på andra platser inom samma elområde, eller som säljer

egenproducerad el eller deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem, förutsatt att dessa verksamheter inte är deras huvudsakliga kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet.”

”49 *icke-frekvensrelaterad stödtjänst*: en tjänst som används av en systemansvarig för överförings- eller distributionssystem för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokala nät, kortslutningsström, förmåga till dödnätsstart, ö-drift och topplastutjämning.”

b) Följande led ska läggas till:

”15a *avtal om leverans av el med fast löptid*: ett avtal om leverans av el mellan en elhandlare och en slutkund som garanterar samma avtalsvillkor, inklusive priset, samtidigt som det inom ett fast pris kan innehålla en flexibel del med exempelvis variationer mellan topplast- och låglastpriser.”

”10a. *energidelning*: aktiva kunders egenförbrukning av förnybar energi som antingen

- (a) produceras eller lagras för dem gemensamt på annan plats eller på deras egen plats av en anläggning som de äger, leasar, hyr helt eller delvis, eller
- (b) där rättigheten till energin har överförts till dem av en annan aktiv kund utan kostnad eller mot ett pris.

10b. *handel mellan aktörer (peer-to-peer)* med förnybar energi avser handel mellan aktörer (*peer-to-peer*) enligt definitionen i artikel 2.18 i direktiv (EU) 2018/2001.”

”24a. *sistahandsleverantör*: en leverantör som av en medlemsstat har utsetts att ta över elleveranser till kunder för en leverantör som har upphört med sin verksamhet.”

(2) Artikel 4 ska ersättas med följande:

”Artikel 4

Fritt val av leverantör

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att köpa el från en elhandlare som de själva valt. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har rätt att ha mer än ett elleveransavtal samtidigt och att kunderna för detta ändamål har rätt att ha mer än en mät- och faktureringspunkt täckta av den gemensamma anslutningspunkten för sina fastigheter.”

(3) Artikel 11 ska ändras på följande sätt:

(a) Titeln ska ersättas med följande:

”Rätt till tidsbegränsade avtal, avtal med fast elpris och avtal med dynamiska elpriser”.

(b) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den nationella rättsliga ramen gör det möjligt för leverantörer att erbjuda tidsbegränsade avtal, avtal med fast elpris och avtal med dynamiska elpriser. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutförbrukare som har en smart mätare installerad kan begära att få ingå ett avtal med dynamiska elpriser och att alla slutkunder kan begära att få ingå ett avtal med fast elpris med en löptid på minst ett år, med minst en leverantör och med varje leverantör som har mer än 200 000 slutkunder.”

c) Följande punkt ska införas som punkt 1a:

”1a. Innan ett avtal ingås eller förlängs ska slutkunderna tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett kortfattat och enkelt språk. Denna sammanfattning ska åtminstone innehålla information om totalpris, säljfrämjande åtgärder, ytterligare tjänster och rabatter och inkludera de rättigheter som avses i artikel 10.3 a, b, d, e och f. Kommissionen ska ge vägledning i detta avseende.”

(d) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får fullständig information från leverantörerna om möjligheterna, kostnaderna och riskerna med avtal med dynamiska elpriser och ska säkerställa att leverantörerna är skyldiga att ge slutkunderna information i enlighet med detta, bland annat om behovet av att ha en lämplig elmätare installerad. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka marknadsutvecklingen och bedöma de risker som de nya produkterna och tjänsterna kan medföra samt åtgärda missbruk.”

(4) Följande artiklar ska införas:

”Artikel 15a

Rätt till energidelning

1. Alla hushåll, små och medelstora företag och offentliga organ har rätt att delta i energidelning som aktiva kunder.
 - (a) Aktiva kunder ska ha rätt att dela förnybar energi sinsemellan på grundval av privata avtal eller genom en juridisk person.
 - (b) Aktiva kunder får använda en tredje part som äger eller förvaltar för installation och drift, inbegripet mätning och underhåll, av en lagringsanläggning eller en anläggning för produktion av förnybar energi, i syfte att underlätta energidelning, utan att den tredje parten betraktas som en aktiv kund.
 - (c) Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder som deltar i energidelning
 - (d) har rätt att få den delade elen nettad med sin totala uppmätta förbrukning inom ett tidsintervall som inte är längre än avräkningsperioden för obalanser och utan att det påverkar tillämpliga skatter, avgifter och nätavgifter,
 - (e) drar nytta av alla konsumenträttigheter och skyldigheter som slutkunder enligt detta direktiv, utom vid energidelning mellan hushåll med en installerad kapacitet på upp till 10,8 kW och upp till 50 kW för flerfamiljshus som använder avtal om handel mellan aktörer (*peer-to-peer*),
 - (f) har tillgång till standardavtal med rättvisa och transparenta villkor för avtal om handel mellan hushållsaktörer (*peer-to-peer*) och för avtal om leasing, hyra eller investering avseende lagringsanläggningar och anläggningar för produktion av förnybar energi för energidelning; om det uppstår konflikter om sådana avtal ska slutkunderna ha tillgång till tvistlösning utanför domstol i enlighet med artikel 26,
 - (g) inte utsätts för orättvis och diskriminerande behandling från marknadsaktörernas eller deras balansansvariga parter sida,
 - (h) informeras om möjligheten till ändringar i elområden i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2019/943 och om att rätten att dela energi är begränsad till ett och samma elområde.
 - (i) Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda systemansvariga för överförings- eller distributionssystem eller andra utsedda organ
 - (j) övervakar, samlar in, validerar och kommunicerar mätaruppgifter om den delade elen med relevanta slutkunder och marknadsaktörer minst en gång i månaden och i enlighet med artikel 23,
 - (k) tillhandahåller en relevant kontaktpunkt för att registrera arrangemang för energidelning, få information om relevanta mätpunkter, förändringar i lokalisering och deltagande och, i tillämpliga fall, validera beräkningsmetoder på ett tydligt, transparent och snabbt sätt.
2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga och icke-diskriminerande åtgärder för att säkerställa att energifattiga och utsatta hushåll kan få tillgång till system för energidelning. Dessa åtgärder får omfatta ekonomiskt stöd eller kvoter för produktionstilldelning.”

”Artikel 18a

Hantering av risker för leverantörer

1. De nationella tillsynsmyndigheterna ska säkerställa att leverantörerna har infört och genomför lämpliga risksäkringsstrategier för att begränsa den risk som förändringar i elförsörjningen i grossistledet innebär för den ekonomiska bärkraften hos deras avtal med kunder, samtidigt som likviditeten och prissignalerna från kortsiktiga marknader upprätthålls.
2. Leverantörernas risksäkringsstrategier kan omfatta användning av energiköpsavtal. Om det finns tillräckligt utvecklade marknader för energiköpsavtal som möjliggör effektiv konkurrens får medlemsstaterna kräva att en andel av leverantörernas riskexponering för förändringar i grossistpriserna på el täcks med hjälp av energiköpsavtal för el producerad från förnybara energikällor som motsvarar varaktigheten för leverantörernas riskexponering på konsumentens sida, under förutsättning att unionens konkurrenslagstiftning följs.
3. Medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa tillgången till risksäkringsprodukter för medborgarenergigemenskaper och gemenskaper för förnybar energi.”

(5) Följande artikel XX ska införas:

”Artikel 27a

Sistahandsleverantör

1. Medlemsstaterna ska utse sistahandsleverantörer åtminstone för hushållskunder. Sistahandsleverantörer ska utses genom ett rättvist, öppet, transparent och icke-diskriminerande förfarande.
2. Slutkunder som överförs till sistahandsleverantörer ska inte förlora sina rättigheter som kunder, särskilt inte de rättigheter som fastställs i artiklarna 4, 10, 11, 12, 14, 18 och 26.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sistahandsleverantörer utan dröjsmål meddelar villkoren till de överförda kunderna och säkerställer sömlös kontinuitet i tjänsterna för dessa kunder under minst sex månader.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna informeras och uppmuntras att byta till ett marknadsbaserat erbjudande.
5. Medlemsstaterna får kräva att sistahandsleverantören levererar el till hushållskunder som inte får marknadsbaserade erbjudanden. I sådana fall ska reglerna i artikel 5 i denna förordning tillämpas.”

”Artikel 28a

Skydd mot fränkoppling för utsatta kunder

Medlemsstaterna ska se till att utsatta kunder skyddas mot fränkoppling av el. Detta ska tillhandahållas som en del av begreppet utsatta kunder enligt artikel 28.1 i detta direktiv och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som anges i artikel 10.11.”

(6) Artikel 27.1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska inom sitt territorium säkerställa att alla hushållskunder och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag har rätt till samhällsomfattande tjänster, nämligen rätt

till elleveranser av en bestämd kvalitet till konkurrenskraftiga, enkelt och tydligt jämförbara, transparenta och icke-diskriminerande priser. För att säkerställa leveranser av samhällsomfattande tjänster ska medlemsstaterna ålägga systemansvariga för distributionssystem att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställts i enlighet med förfarandet i artikel 59.7. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att stärka hushållskundernas och små och medelstora icke-hushållskunders ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig aggregering mellan företrädare för dessa kundkategorier.”

(7) Artikel 31.3 ska ersättas med följande:

”3. Den systemansvarige för distributionssystemet ska förse systemanvändarna med den information de behöver för effektiv tillgång till och användning av systemet. I synnerhet ska den systemansvarige för distributionssystemet på ett tydligt och transparent sätt offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar inom sitt verksamhetsområde, inbegripet i överbelastade områden om flexibla energilagranslutningar kan tas emot, och regelbundet uppdatera denna information minst en gång i kvartalet.

Systemansvariga för distributionssystem ska också tillhandahålla tydlig och transparent information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. De ska tillhandahålla sådan information inom tre månader från och med inlämnandet av begäran.”

(8) Artikel 40 ska ändras på följande sätt:

[a] Ett nytt stycke ska läggas till efter punkt 6 enligt följande:

”Kraven i punkterna 5 och 6 ska inte tillämpas på den topplastutjämningsprodukt som upphandlas i enlighet med artikel 7a i förordning (EU) 2019/943.”

(9) Artikel 59 ska ändras på följande sätt:

[a] Punkt 1 c ska ersättas med följande:

”c) I nära samarbete med övriga tillsynsmyndigheter säkerställa att den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719, Entso för el och EU DSO-enheten uppfyller sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2019/943, de

nätföreskrifter och riktlinjer som antagits i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 i förordning (EU) 2019/943 och annan relevant unionsrätt, inbegripet avseende gränsöverskridande aspekter, liksom Acers beslut, samt gemensamt fastställa fall där den gemensamma tilldelningsplattformen, Entso för el och EU DSO-enheten inte har uppfyllt sina respektive skyldigheter. Om tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse inom fyra månader efter det att samråd inletts i syfte att gemensamt fastställa bristande efterlevnad, ska frågan hänskjutas till Acer för beslut i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.”

[b] Punkt 1 z ska ersättas med följande:

”z) Tillsynsmyndigheten ska ha följande skyldigheter: Övervaka undanröjandet av otillbörliga hinder och begränsningar för utvecklingen av förbrukningen av egenproducerad el och medborgarenergigemenskaper, inbegripet avseende flexibel distribuerad energiproduktion, inom rimlig tid i enlighet med artikel 58 d.”

[c] Punkt 4 ska ersättas med följande:

”4. Tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den gemensamma tilldelningsplattformen, Entso för el eller EU DSO-enheten har sitt säte ska ha befogenhet att införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för dessa enheter när de inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2019/943 eller enligt relevanta rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheten eller Acer, eller att föreslå att en behörig domstol ska påföra sådana sanktioner.”

(10) Följande artikel ska införas som artikel 66a:

”Artikel 66a

Tillgång till ekonomiskt överkomlig energi under en elpriskris

1. Kommissionen får genom beslut förklara en regional eller unionsomfattande elpriskris om följande villkor är uppfyllda:
 - (a) Mycket höga priser på grossistmarknaderna för el minst två och en halv gånger det genomsnittliga priset under de föregående fem åren, vilket förväntas fortsätta i minst sex månader.
 - (b) Kraftiga ökningar av detaljistpriserna på el på minst 70 % som förväntas fortsätta i minst 6 månader.
 - (c) Ekonomin i stort påverkas negativt av de stigande elpriserna.
2. Kommissionen ska i sitt beslut om att förklara en regional eller unionsomfattande elpriskris specificera beslutets giltighetstid, som kan vara upp till ett år.

3. Om kommissionen har antagit ett beslut enligt punkt 1 får medlemsstaterna under giltighetstiden för det beslutet tillämpa riktade offentliga interventioner i prissättningen för elförsörjning till små och medelstora företag. Sådana offentliga interventioner ska
 - (a) begränsas till högst 70 % av stödmottagarens förbrukning under samma period föregående år och bibehålla ett incitament för att minska efterfrågan,
 - (b) uppfylla villkoren i artikel 5.4 och 5.7,
 - (c) i förekommande fall, uppfylla villkoren i punkt 4.
4. Om kommissionen har antagit ett beslut enligt punkt 1 får medlemsstaterna under beslutets giltighetstid, genom undantag från artikel 5.7 c, vid tillämpning av riktade offentliga ingripanden i prissättningen för elförsörjning i enlighet med artikel 5.6 eller punkt 3 i den här artikeln, undantagsvis och tillfälligt fastställa ett pris för elleveranser som understiger kostnaden, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
 - (a) Det pris som fastställts för hushållen gäller endast för högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan.
 - (b) Det förekommer ingen diskriminering mellan leverantörer.
 - (c) Leverantörerna får ersättning för leveranser under kostnadsnivån.
 - (d) Alla leverantörer har rätt att erbjuda ett pris för leverans av el som ligger under kostnaden på samma grunder.”

(11) Artikel 71.1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 2.8 och 2.49, artiklarna 3 och 5, artikel 6.2 och 6.3, artikel 7.1, artikel 8.2 j och l, artikel 9.2, artikel 10.2–10.12, artikel 11.3 och 11.4, artiklarna 12–24, artiklarna 26, 28 och 29, artikel 31.1, 31.2 och 31.4–31.10. Artiklarna 32–34 och 36, artikel 38.2, artiklarna 40 och 42, artikel 46.2 d, artiklarna 51 och 54, artiklarna 57–58, artikel 59.1 a, b och d–y, artikel 59.2, 59.3 och 59.5–59.10, artiklarna 61–63, artikel 70.1–70.3, 70.5 b och 70.6 samt bilagorna I och II senast den 31 december 2020. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

Medlemsstaterna ska emellertid sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa

a) artikel 70.5 a senast den 31 december 2019,

b) artikel 70.4 senast den 25 oktober 2020.

Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 2.10a, 2.10b, 2.15a, 2.24a, artikel 4, artikel 11.1, 11.1a och 11.2, artikel 15a, artikel 18a, artikel 27.1, artikel 27a, artikel 28a, artikel 31.3, artikel 40.7, artikel 59.1 c och z, artikel 59.4 och artikel 66a senast sex månader efter denna förordnings ikraftträdande.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.”

Artikel 3

Ändringar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Direktiv (EU) 2018/2001 ska ändras på följande sätt:

(1) Artikel 4.3 ska ändras på följande sätt:

(a) Andra stycket ska ersättas med följande:

”I det syftet ska stöd, i fråga om system för direkt pristöd, beviljas i form av en marknadspremie som bland annat kan vara rörlig (*sliding*) eller fast. Denna mening ska inte tillämpas på stöd till el från de förnybara energikällor som förtecknas i artikel 19b.2 i förordning (EU) 2019/944, på vilket artikel 19b.1 i den förordningen är tillämplig.”

(2) Artikel 36.1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska senast den 30 juni 2021 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 2–13, 15–31 och 37 och bilagorna II, III och V–IX. Medlemsstaterna ska dock sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 4.3 andra stycket senast den [sex månader efter denna förordnings ikraftträdande].

De ska genast underrätta kommissionen om texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.”

Artikel 4

Ändringar av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Förordning (EU) 2019/942 ska ändras på följande sätt:

(1) Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

(a) Led a ska ersättas med följande:

”a) avge yttranden och rekommendationer till systemansvariga för överföringssystem, Entso för el, Entso för gas, EU DSO-enheten, den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719, regionala samordningscentrum och nominerade elmarknadsoperatörer, om godkännande av metoder och villkor i enlighet med artiklarna 4.4, 5.2, 5.3 och 5.4, om översynen av elområden som avses i artikel 5.7, i tekniska frågor som avses i artikel 6.1, om skiljedomsförfaranden mellan tillsynsmyndigheter i enlighet med artikel 6.10; om regionala samordningscentrum som avses i artikel 7.2 a, om godkännande och ändring av metoder och beräkningar och tekniska specifikationer som avses i artikel 9.1, om godkännande och ändring av de metoder som avses i artikel 9.3, om undantag som avses i artikel 10, om infrastruktur som avses i artikel 11 d, om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna enligt artikel 12,”

(b) Led d ska ersättas med följande:

”d) fatta enskilda beslut om tillhandahållande av information i enlighet med artiklarna 3.2, 7.2 b och 8 c, om godkännande av metoder och villkor i enlighet med artiklarna 4.4, 5.2, 5.3 och 5.4, om översynen av elområden som avses i artikel 5.7, i tekniska frågor som avses i artikel 6.1, om skiljedomsförfaranden mellan tillsynsmyndigheter i enlighet med artikel 6.10, om regionala samordningscentrum som avses i artikel 7.2 a, om godkännande och ändring av metoder och beräkningar och tekniska specifikationer som avses i artikel 9.1, om godkännande och ändring av de metoder som avses i artikel 9.3, om undantag som avses i artikel 10, om infrastruktur som avses i artikel 11 d, om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna enligt artikel 12, om godkännande och ändring av förslag från Entso för el avseende de regionala virtuella knutpunkterna i enlighet med artikel 5.9, och om godkännande och ändring av förslag från Entso för el och EU DSO-enheten om metoden avseende de data och analyser som ska tillhandahållas när det gäller flexibilitetsbehoven i enlighet med artikel 5.10. ”

(2) I artikel 3.2 ska ett nytt fjärde stycke läggas till enligt följande:

”Denna punkt ska också tillämpas på den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719.”

(3) I artikel 4 ska följande punkt läggas till som punkt 9:

”9. Punkterna 6, 7 och 8 ska också tillämpas på den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719.”

(4) I artikel 5.8 ska ett nytt andra stycke läggas till enligt följande:

”Acer ska övervaka den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719.”

(5) I artikel 5 ska följande punkt läggas till som punkt 9:

”9. Acer ska godkänna och vid behov ändra förslaget från Entso för el om inrättandet av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden i enlighet med artikel 9.2 i förordning (EU) 2019/943.”

(6) I artikel 5 ska följande punkt läggas till som punkt 10:

”10. Acer ska godkänna och vid behov ändra det gemensamma förslaget från Entso för el och EU DSO-enheten om metoden avseende de data och analyser som ska tillhandahållas när det gäller flexibilitetsbehoven i enlighet med artikel 19e.5 i förordning (EU) 2019/943.”

(7) I artikel 15 ska följande punkt läggas till som punkt 5:

”5. Acer ska utfärda en rapport med en analys av de nationella bedömningarna av flexibilitetsbehoven och rekommendationer om frågor av gränsöverskridande betydelse när det gäller tillsynsmyndigheternas slutsatser i enlighet med artikel 19e.6 i förordning (EU) 2019/943.”

Artikel 5

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den [xxx] dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT – ”BYRÅER”

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

1.1. Förslagets eller initiativets titel

1.2. Berörda politikområden

1.3. Typ av förslag eller initiativ

1.4. Mål

1.4.1. *Allmänt/allmänna mål*

1.4.2. *Specifikt/specifika mål:*

1.4.3. *Verkan eller resultat som förväntas*

1.4.4. *Prestationsindikatorer*

1.5. Grunder för förslaget eller initiativet

1.5.1. *Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet*

1.5.2. *Mervärdet av en åtgärd på unionsnivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med "mervärdet av en åtgärd på unionsnivå" i denna punkt avses det värde en åtgärd från unionens sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.*

1.5.3. *Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder*

1.5.4. *Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument*

1.5.5. *En bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning*

1.6. Förslagets eller initiativets beräknade varaktighet och beräknade inverkan på budgeten

1.7. Planerad(e) genomförandemetod(er)

2. FÖRVALTNINGSÅTGÄRDER

2.1. Regler om uppföljning och rapportering

2.2. Förvaltnings- och kontrollsystem

2.2.1. *Motivering av den genomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås*

2.2.2. *Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna*

2.2.3. *Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande)*

2.3. Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter

3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

- 3.1. Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel**
- 3.2. Förslagets beräknade inverkan på anslagen**
 - 3.2.1. Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen*
 - 3.2.2. Beräknad output som finansieras med driftsanslag*
 - 3.2.3. Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen*
 - 3.2.3.1. Beräknat personalbehov*
 - 3.2.4. Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen*
 - 3.2.5. Bidrag från tredje part*
- 3.3. Beräknad inverkan på inkomsterna**

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT – ”BYRÅER”

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

1.1. Förslagets eller initiativets titel

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) om ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad.

1.2. Berörda politikområden

Politikområde: Energi

Verksamhet: Den europeiska gröna given

1.3. Förslaget avser

☒ en ny åtgärd

☐ en ny åtgärd som bygger på ett pilotprojekt eller en förberedande åtgärd²⁹

☒ en förlängning av en befintlig åtgärd

☐ en sammanslagning eller omdirigering av en eller flera åtgärder mot en annan/en ny åtgärd

1.4. Mål

1.4.1. Allmänt/allmänna mål

Se ”Motivering”.

1.4.2. Specifikt/specifika mål:

Följande specifika mål är inriktade på det som åtgärdas genom bestämmelser som kräver ytterligare resurser för Acer och GD Energi.

Specifikt mål nr 1:

Underlätta terminsmarknader. Definiera de nya marknadsplatserna för terminshandel.

Specifikt mål nr 2:

Underlätta flexibilitetslösningar, särskilt efterfrågefleksibilitet

Specifikt mål nr 3:

²⁹

I den mening som avses i artikel 58.2 a eller b i budgetförordningen.

Säkerställande av säkring av leverantörer och rättvisa regler för sistahandsleverantörer. Ge kunderna rätt till energidelning.

1.4.3. Verkan eller resultat som förväntas

Beskriv den verkan som förslaget eller initiativet förväntas få på de mottagare eller den del av befolkningen som berörs.

De ytterligare resurserna kommer att göra det möjligt för Acer och GD Energi att utföra nödvändiga uppgifter för att de ska kunna fullgöra sitt uppdrag enligt EU-lagstiftningen och i enlighet med kraven i detta förslag.

1.4.4. Prestationsindikatorer

Ange indikatorer för övervakning av framsteg och resultat.

Se motiveringen när det gäller övervakning av initiativets framsteg och resultat.

- a) Verkan och tidsplanering: indikatorerna bör göra det möjligt att övervaka resultaten genom att information regelbundet ges om framstegen och resultaten under programperioden.
- b) Verkningsgrad: processerna bör optimeras för insamling och behandling av uppgifter, så att onödiga eller dubbla informationsbegäranden undviks
- c) Indikatorernas relevans och behovet av att begränsa den tillhörande administrativa bördan.
- d) Klarhet: indikatorerna bör läggas fram i ett tydligt och förståeligt format, med stödjande metadata och i en form som underlättar korrekt tolkning och meningsfull kommunikation.

1.5. Grunder för förslaget eller initiativet

1.5.1. Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet

I följande bedömning beaktas, i den mån den berör Acer, de uppskattningar av resursbehoven för 2023 för jämförbara uppgifter som fastställts av en oberoende konsult under 2020/2021.

Specifikt mål nr 1: Definiera de nya marknadsplatserna för terminshandel (artikel 9):

En ny bestämmelse införs om att Entso-E ska lämna in ett förslag till Acer om inrättande av virtuella marknadsplatser för terminsmarknaden. Acer ska antingen godkänna eller ändra det inom 6 månader. Efter inrättandet av sådana virtuella marknadsplatser kan det förväntas att Acer kommer att behöva fortsätta att övervaka dem. Acer kommer också att spela en roll om den gemensamma tilldelningsplattformen eventuellt inte följer EU-lagstiftningen.

ACER

Utformningen av sådana marknadsplatser är av avgörande betydelse för deras möjlighet att locka till sig likviditet och ersätta zonbaserade produkter. Skiftet från en zonmodell till en marknadsplatsmodell utgör ett betydande paradigmskifte jämfört med den befintliga utformningen. I synnerhet måste följande nya uppgifter utföras:

Utformning (inklusive detaljerade studier) av prisbildningen på marknadsplatser för terminshandel (åtminstone Core och Norden, eventuellt andra) samt godkännande av en ny metod på området

Utformning (inklusive detaljerade studier) av produkter för långsiktiga överföringsrättigheter som ska erbjudas (geografisk räckvidd och utformning)

Potentiella beslut om risksäkringsmöjligheter till följd av de nya krav som kan uppstå om nationella regleringsmyndigheter vill gå längre

Övervakningsverksamhet kopplad till den nya utformningen av marknadsplatsen (volym för långsiktiga överföringsrättigheter, marknadsplatslikviditet, värdering av långsiktiga överföringsrättigheter osv.)

Med tanke på terminsmarknadernas ökande betydelse beräknas det att det kommer att krävas minst 1 heltidsekvivalenter för arbete som rör virtuella marknadsplatser och den gemensamma tilldelningsplattformen.

ENER

Med tanke på att terminsmarknaderna kommer att öka i betydelse och komplettera, men inte ersätta elmarknaderna under kortare tidsramar (dagen före-, intradags-, balansering), uppskattas det att en korrekt tillämpning av de nya bestämmelserna kommer att leda till en ny arbetsbörda för ENER på totalt 1 heltidsekvivalent.

Specifikt mål nr 2: Underlätta flexibilitetslösningar, särskilt efterfrågefleksibilitet

Tillsynsmyndigheten i varje medlemsstat ska vartannat år bedöma och utarbeta en rapport om behovet av flexibilitet i elsystemet på grundval av uppgifter och analyser från nätoperatörer. Entso-E och EU DSO-enheten ska samordna nätoperatörerna när det gäller dessa data och analyser. För detta ändamål ska Entso-E och EU DSO föreslå en metod. Acer ska antingen godkänna eller ändra det inom 6 månader. Tillsynsmyndigheterna ska överlämna sina nationella bedömningar till Acer. Acer ska därefter inom 12 månader utfärda en rapport.

Medlemsstaterna ska fastställa ett nationellt mål för efterfrågefleksibilitet och inkludera detta i sina nationella energi- och klimatplaner. De medlemsstater som tillämpar en kapacitetsmekanism ska beakta efterfrågefleksibilitet vid utformningen av kapacitetsmekanismen. I andra bestämmelser anges när ekonomiskt stöd kan ges till system för flexibilitetsstöd och principer för utformning av sådana system.

I samband med detta specifika mål införs också nya bestämmelser om ”topplastutjämningsprodukter” och om användning av data från mätinstrument.

ACER

Acers arbetsbörda för att godkänna eller ändra metoden för data och analys av flexibilitetsbehov kan förväntas likna den för godkännande av ändringar av Entso-E:s utkast till metod för bedömning av resurstillräcklighet i Europa, dvs. motsvarande 0,75 heltidsekvivalenter. Acers arbetsbörda för att utarbeta rapporten om flexibilitet varannat år kan förväntas likna den för rapporten om bästa praxis för överförings- och distributionstariffer som utarbetas varannat år i enlighet med artikel 18.9 i förordning (EU) 2019/943, vilket innebär att det krävs 0,5 heltidsekvivalenter. Ytterligare arbetsbelastning kan förväntas på grund av effekterna av att underlätta flexibilitetslösningar för att bedöma resurstillräcklighet: Acers arbetsbörda i samband med bedömningen av den europeiska resurstillräckligheten kommer sannolikt att öka. Om Entso-E eller EU DSO inte uppfyller sina skyldigheter enligt EU-lagstiftningen kan Acer dessutom behöva begära information genom ett beslut enligt artikel 3.2, eller så kan Acer tillsammans med de nationella tillsynsmyndigheterna behöva vidta åtgärder i enlighet med artikel 4.6-4.8 i förordning (EU) 2019/942. Det uppskattas därför att det totalt behövs 2 heltidsekvivalenter för att genomföra specifikt mål 2.

ENER

Särskilt mål 2 kommer att göra kommissionens bedömning av kapacitetsmekanismer (både den nödvändiga föregående genomförandeplanen och förfarandet för statligt stöd) mer komplicerad. Dessutom kommer medlemsstaterna att rapportera nationella mål för efterfrågefleksibilitet inom ramen för processen för nationella energi- och klimatplaner, och denna information kommer att behöva behandlas av kommissionen. Det uppskattas därför att detta kommer att skapa en ny arbetsbörda för ENER på totalt 1 heltidsekvivalent.

Specifikt mål nr 3: Säkerställande av säkring av leverantörer och rättvisa regler för sistahandsleverantörer. Ge kunderna rätt till energidelning.

ACER

Ej tillämpligt

ENER

Specifikt mål nr 3 omfattar nya regler i eldirektivet vars korrekta införlivande och genomförande i medlemsstaterna måste övervakas av kommissionen. Med tanke på att det direkt berör konsumenterna kan det dessutom leda till ett stort antal klagomål, skrivelser osv. Därför uppskattas det att detta kommer att skapa en ny arbetsbörda för ENER på totalt 1 heltidsekvivalent.

Allmänna omkostnader

ACER

De ytterligare heltidsekvivalenter som beskrivs ovan omfattar inte allmänna omkostnader. Ytterligare en heltidsekvivalent, helst en AST som ersätter tillfälligt anställda vid avdelningen för interna tjänster. ENER

Ej tillämpligt

- 1.5.2. *Mervärdet av en åtgärd på unionsnivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med ”mervärdet i unionens intervention” i denna punkt avses det värde en åtgärd från unionens sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.*

Se ”Motivering”.

- 1.5.3. *Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder*

Erfarenheterna från tidigare lagstiftningsförslag har visat att Acers personalbehov lätt underskattas. För att undvika en upprepning av erfarenheterna från det tredje inre marknads paketet från 2009, där underskattningen av personalbehoven ledde till strukturell underbemanning (som endast löstes på ett heltäckande sätt i och med EU:s budget för 2022), uppskattas personalbehoven för detta förslag för flera år framöver.

- 1.5.4. *Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument*

Detta initiativ ingår i kommissionens arbetsprogram för 2023 som en del av den europeiska gröna given.

- 1.5.5. *En bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning*

Heltidsekvivalenter behövs för tillkommande uppgifter, medan de befintliga uppgifterna inte kommer att minska inom överskådlig framtid:

1.6. Förslaget eller initiativets beräknade varaktighet och beräknade inverkan på budgeten

☐ **begränsad varaktighet**

☐ Förslaget eller initiativet ska gälla från [den DD/MM]ÅÅÅÅ till [den DD/MM]ÅÅÅÅ.

☐ Det påverkar resursanvändningen från ÅÅÅÅ till ÅÅÅÅ.

☒ **obegränsad varaktighet**

Efter en inledande period ÅÅÅÅ–ÅÅÅÅ,
beräknas genomförandetakten nå en stabil nivå.

1.7. Planerad(e) genomförandemetod(er)³⁰

☒ **Direkt förvaltning** av kommissionen genom

☐ genomförandeorgan

☐ **Delad förvaltning** med medlemsstaterna

☒ **Indirekt förvaltning** genom att uppgifter som ingår i budgetgenomförandet anförtros

☐ internationella organisationer och organ kopplade till dem (ange vilka)

☐ EIB och Europeiska investeringsfonden

☒ organ som avses i artiklarna 70 och 71

☐ offentligrättsliga organ

☐ privaträttsliga organ som har anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter i den utsträckning som de har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier

☐ organ som omfattas av privaträtten i en medlemsstat, som anförtrotts genomförandeuppgifter inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap och som har tilldelats tillräckliga ekonomiska garantier,

☐ organ eller personer som anförtrotts genomförandet av särskilda åtgärder inom Gusp enligt avdelning V i EU-fördraget och som fastställs i den grundläggande akten.

Kommentarer

³⁰

Närmare förklaringar av de olika genomförandemetoderna med hänvisningar till respektive bestämmelser i budgetförordningen återfinns på webbplatsen Budgpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. FÖRVALTNINGSÅTGÄRDER

2.1. Regler om uppföljning och rapportering

Ange intervall och andra villkor för sådana åtgärder:

Enligt dess budgetförordning ska Acer i samband med sitt programdokument presentera ett årligt arbetsprogram med uppgifter om erforderliga resurser, både ekonomiska och mänskliga, för varje verksamhet som bedrivs.

Acer rapporterar månadsvis till GD Energi om budgetgenomförandet, inbegripet åtaganden, och betalningar per budgetavdelning, samt vakansgrad per personaltyp.

Dessutom har GD Energi direkt representation i ledningen för Acer. Genom sina företrädare i styrelsen kommer GD Energi vid varje möte under året att informeras om användningen av budgeten och tjänsteförteckningen.

Slutligen, och även i linje med budgetförordningen, omfattas Acer av årliga krav på rapportering om verksamhet och resursanvändning genom styrelsen och dess årliga verksamhetsrapport.

De uppgifter som genomförs direkt av GD Energi kommer att följa den årliga planerings- och övervakningscykeln på det sätt som denna genomförs av kommissionen och genomförandeorganen, inbegripet resultatrapportering genom GD Energis årliga verksamhetsrapport.

2.2. Förvaltnings- och kontrollsystem

2.2.1. *Motivering av den genomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås*

Även om Acer måste utveckla ny expertis är det ändå mest kostnadseffektivt att fördela de nya uppgifterna enligt detta förslag till en befintlig byrå som redan arbetar med liknande uppgifter.

GD Energi har fastställt en kontrollstrategi för att hantera sina förbindelser med Acer som del av kommissionens ram för internkontroll från 2017. Acer reviderade och antog sin egen ram för internkontroll i december 2018.

2.2.2. *Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna*

Den största risken är felaktiga uppskattningar av den arbetsbörda som skapas genom detta förslag, eftersom det inför nya uppgifter. Denna risk måste accepteras, eftersom erfarenheten har visat att om ytterligare resursbehov inte tas med i det ursprungliga förslaget blir det mycket svårt att rätta till denna situation i ett senare skede.

Att förslaget omfattar flera nya uppgifter minskar denna risk, eftersom arbetsbördan för vissa framtida uppgifter kan underskattas, medan annan arbetsbörda kan överskattas, vilket ger utrymme för en eventuell framtida omfördelning.

2.2.3. *Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande)*

Tilldelningen av ytterligare uppgifter till Acers befintliga mandat förväntas inte generera några särskilda ytterligare kontroller hos Acer, och därför kommer kontrollkostnaderna i förhållande till värdet av förvaltade medel att förbli oförändrade.

På motsvarande sätt kommer uppgifter som tilldelas GD Energi inte att leda till ytterligare kontrollkostnader eller förändringar i förhållandet mellan kontrollkostnaderna.

2.3. Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter

Beskriv förebyggande åtgärder (befintliga eller planerade), t.ex. från strategi för bedrägeribekämpning.

Acer tillämpar decentraliserade EU-byråers principer för bedrägeribekämpning, i linje med kommissionens förhållningssätt.

I mars 2019 antog Acer en ny strategi för bedrägeribekämpning och upphävde beslut nr 13/2014 av Acers styrelse. Den nya strategin sträcker sig över en treårsperiod och bygger på följande delar: en årlig riskbedömning, förebyggande och hantering av intressekonflikter, interna regler för visselblåsare, strategi och förfarande för ledning av känsliga funktioner, samt åtgärder rörande etik och integritet.

GD Energi antog också en reviderad strategi för bedrägeribekämpning 2020. GD Energis strategi för bedrägeribekämpning bygger på kommissionens strategi för bedrägeribekämpning och en särskild riskbedömning som utförts internt för att identifiera de områden som är mest sårbara för bedrägerier, de kontroller som redan finns och de åtgärder som krävs för att förbättra GD Energis kapacitet att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägerier.

Både Acer-förordningen och de kontraktsbestämmelser som gäller för offentlig upphandling säkerställer att revisioner och kontroller på plats kan genomföras av kommissionens avdelningar, däribland Olaf, med tillämpning av de standardbestämmelser som rekommenderas av Olaf.

3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

3.1. Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel

Befintliga budgetrubriker (även kallade ”budgetposter”)

Redovisa enligt de berörda rubrikerna i den fleråriga budgetramen i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetrubrik	Typ av utgifter	Bidrag			
	Antal	Diff./Icke-diff. ³¹	från Eftaländer ³²	från kandidatländer och potentiella kandidater ³³	från andra tredjeländer	övriga inkomster avsatta för särskilda ändamål
02	Budgetpost 02 10 06 och budgetposten för Iter	Diff./Icke-diff.	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ

Nya budgetrubriker som föreslås

Redovisa enligt de berörda rubrikerna i den fleråriga budgetramen i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetrubrik	Typ av utgifter	Bidrag			
	Antal	Diff./Icke-diff.	från Eftaländer	från kandidatländer och potentiella kandidater	från andra tredjeländer	övriga inkomster avsatta för särskilda ändamål
	[XX.YY.YY.YY]		JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ

³¹ Differentierade respektive icke-differentierade anslag.

³² Efta: Europeiska frihandelssammanslutningen.

³³ Kandidatländer och i förekommande fall potentiella kandidater i västra Balkan.

3.2. Beräknad inverkan på utgifterna

3.2.1. Sammanfattning av den beräknade inverkan på utgifterna

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Rubrik i den fleråriga budgetramen	01	Inre marknaden, innovation och digitalisering
------------------------------------	----	---

ACER			År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)			TOTALT
Rubrik 1:	Åtaganden	1)	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736
	Betalningar	2)	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736
Rubrik 2:	Åtaganden	1a)								
	Betalningar	2 a)								
Rubrik 3:	Åtaganden	3 a)								
	Betalningar	3b)								
Totala anslag för Acer	Åtaganden	=1+1 a +3 a	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736
	Betalningar	= 2+2 a +3b)	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736

Rubrik i den fleråriga budgetramen	7	”Administrativa utgifter”
---	----------	----------------------------------

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)			TOTALT
GD: ENER									
○Personalresurser		0,513	0,513	0,513	0,513				2,052
○Övriga administrativa utgifter									
TOTALT GD Energi	Anslag	0,513	0,513	0,513	0,513				2,052

Totala anslag för RUBRIK 7³⁴ i den fleråriga budgetramen	(summa åtaganden = summa betalningar)	0,513	0,513	0,513	0,513				2,052
--	--	-------	-------	-------	-------	--	--	--	-------

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)			TOTALT
TOTALA anslag för RUBRIK 1–7 i den fleråriga budgetramen	Åtaganden	1,197	1,197	1,197	1,197				4,788
	Betalningar	1,197	1,197	1,197	1,197				4,788

34

Personalbehov och andra administrativa kostnader ska täckas genom anslag inom generaldirektoratet vilka redan har avdelats för förvaltningen av åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av anslag inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

3.2.2. Beräknad inverkan på [organets] anslag

- ☐ förslaget/initiativet kräver inte att driftsanslag tas i anspråk
- ☐ Förslaget/initiativet kräver att driftsanslag tas i anspråk enligt följande:

Belopp i miljoner euro (avrundat till tredje decimalen)

Ange mål och output			År N		År N+1		År N+2		År N+3		För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)						TOTALT	
	OUTPUT																	
	Typ ³⁵	Genomsnittliga kostnader	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Sammanlagt antal	Sammanlagd kostnad
↓																		
SPECIFIKT MÅL nr 1 ³⁶ ...																		
- Output																		
- Output																		
- Output																		
Delsumma för specifikt mål nr 1																		
SPECIFIKT MÅL nr 2...																		
- Output																		
Delsumma för specifikt mål nr 2																		

³⁵

Output är produkter och tjänster som ska tillhandahållas (t.ex. antal studentutbyten som finansierats, antal km vägar som byggts osv.).

³⁶

Enligt punkt 1.4.2. "Specifikt/specifika mål...".

SAMMANLAGD KOSTNAD																
---------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I tillämpliga fall motsvarar beloppen summan av unionens bidrag till organet och byråns övriga inkomster (avgifter).

3.2.3. Beräknad inverkan på Acers personalresurser

3.2.3.1. Sammanfattning

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att anslag av administrativ natur tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att anslag av administrativ natur tas i anspråk enligt följande:

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler). I tillämpliga fall motsvarar beloppen summan av unionens bidrag till organet och byråns övriga inkomster (avgifter).

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT
--	------------	------------	------------	------------	--------

Tillfälligt anställda (AD-tjänster)	0,513	0,513	0,513	0,513	2,052
Tillfälligt anställda (AST-tjänster)	0,171	0,171	0,171	0,171	0,684
Tillfälligt anställda (AST/SC-tjänster)					
Kontraktsanställda					
Utstationerade nationella experter					

TOTALT	0,684	0,684	0,684	0,684	2,736
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Personalbehov (heltidsekvivalenter):

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT
--	------------	------------	------------	------------	--------

Tillfälligt anställda (AD-tjänster)	3	3	3	3	3
Tillfälligt anställda (AST-tjänster)	1	1	1	1	1
Tillfälligt anställda (AST/SC-tjänster)					
Kontraktsanställda					
Utstationerade nationella experter					

TOTALT	4	4	4	4	4
--------	---	---	---	---	---

Planerat rekryteringsdatum för heltidsekvivalenter är den 1 januari 2024.

3.2.3.2. Beräknat personalbehov för det ansvariga generaldirektoratet

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att personalresurser tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

Beräkningarna ska anges i heltal (eller med högst en decimal)

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)		
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)							
20 01 02 01 och 20 01 02 02 (vid huvudkontoret eller vid kommissionens kontor i medlemsstaterna)	3	3	3	3			
20 01 02 03 (Delegationer)							
01 01 01 01 (Indirekta forskningsåtgärder)							
10 01 05 01 (direkta forskningsåtgärder)							
○ Extern personal (i heltidsekvivalenter)³⁷ ¹ [Denna fotnot förklarar vissa initialförkortningar som inte används i den svenska versionen]							
20 02 01 (Kontraktsanställda, nationella experter och vikarier finansierade genom ramanslaget)							
20 02 03 (kontraktsanställda, lokanställda, nationella experter, vikarier och unga experter som tjänstgör vid delegationerna)							
Budgetru brik(er) (ange vilken/vil	- Vid huvudkontoret 39						

³⁷

³⁹

Huvudsakligen för EU:s sammanhållningspolitiska fonder, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

ka) ³⁸	- Vid delegationer							
01 01 01 02 (kontraktsanställda, nationella experter och vikarier som arbetar med indirekta forskningsåtgärder)								
10 01 05 02 (kontraktsanställda, vikarier och nationella experter som arbetar med direkta forskningsåtgärder)								
Annan budgetrubrik (ange vilken)								
TOTALT		3	3	3	3			

Personalbehoven ska täckas med personal inom generaldirektoratet vilka redan har avdelats för förvaltningen av åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av personal inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	Ytterligare tre heltidsekvivalenter (AD) behövs för följande tillkommande uppgifter: • Att säkerställa ett korrekt genomförande av de nya bestämmelserna. • Dessutom kommer medlemsstaterna att rapportera nationella mål för efterfrågefleksibilitet inom ramen för processen för nationella energi- och klimatplaner. Denna information kommer att behöva behandlas av kommissionen. • Övervaka att medlemsstaterna korrekt införlivar och genomför de nya reglerna i eldirektivet. Med tanke på att det direkt berör konsumenterna kan det dessutom leda till ett stort antal klagomål, skrivelser osv.
Extern personal	Ej tillämpligt

³⁸

Särskilt tak för finansiering av extern personal genom driftsanslag (tidigare s.k. BA-poster).

3.2.4. Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen

☐ Förslaget/initiativet är förenligt med den gällande fleråriga budgetramen

☒ Förslaget/initiativet kräver omfördelningar under den berörda rubriken i den fleråriga budgetramen

Initiativet har utlösts av den nuvarande energikrisen och beaktades därför inte i beräkningen av rubrikerna i den fleråriga budgetramen. Eftersom detta särskilda initiativ är nytt kommer det att kräva omfördelningar både för budgetposten för bidraget till Acer och den budgetpost som kommer att stödja ytterligare arbete inom GD Energi. Budgetkonsekvenserna för Acer enligt denna finansieringsöversikt kommer att uppvägas av en kompenserande minskning av planerade utgifter i ITERS budgetpost.

☐ Förslaget/initiativet förutsätter att flexibilitetsmekanismen utnyttjas eller att den fleråriga budgetramen revideras⁴⁰.

Beskriv behovet av sådana åtgärder, och ange berörda rubriker i budgetramen, budgetrubriker i den årliga budgeten samt de motsvarande beloppen.

3.2.5. Bidrag från tredje part

Det ingår ingen samfinansiering från tredje part i det aktuella förslaget eller initiativet

Förslaget eller initiativet kommer att samfinansieras enligt följande:

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År N	År N+1	År N+2	År N+3	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)			Totalt
Ange vilket organ som deltar i samfinansieringen								
TOTALA anslag som tillförs genom samfinansiering								

⁴⁰

Se artiklarna 12 och 13 i rådets förordning (EU, Euratom) nr 2093/2020 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen för 2021–2027.

3.3. Beräknad inverkan på inkomsterna

☒ Förslaget/initiativet påverkar inte budgetens inkomstsida.

☐ Förslaget/initiativet påverkar inkomsterna på följande sätt:

☐ Påverkan på egna medel

☐ Påverkan på andra inkomster

ange om inkomsterna har avsatts för utgiftsposter ☐

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel:	Belopp som förts in för det innevarande budgetåret	Förslagets/initiativets inverkan på inkomsterna ⁴¹						
		År N	År N+1	År N+2	År N+3	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)		
Artikel								

Ange vilka budgetrubriker i utgiftsdelen som berörs i de fall där inkomster i diversekategorin kommer att avsättas för särskilda ändamål.

--

Ange med vilken metod inverkan på inkomsterna har beräknats.

--

⁴¹ Vad gäller traditionella egna medel (tullar, sockeravgifter) ska nettobeloppen anges, dvs. bruttobeloppen minus 20 % avdrag för uppbördskostnader.